

BUDAPESTI CZÉGEK.

KOLLERICH PAL ES FIAI
első magyar 4999
sodronyszövet-fonat és
szitaárú-gyára
IV., Ferenc József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításon első
díjjal kitüntetett gyártmányait

CALDERONI ES TARSA
látószerek.
Látószerek raktára váci-utca 30. szám.
Eszközök és társzerek raktára:
Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
Képes árjegyzék kérésre bérmentve, ingyen.

GERŐ A.
Fájós lábakra
ajánlom készítményemet
GERŐ ADOLF
cipész mester
V., Föld-utca 2. sz.
Diana-fürdő-épület.

HÜTTL TIVADAR
cs. és kir. udv. szállító.
Az ország legnagyobb
porcellán-raktára
BUDAPEST,
Dorottya-utca 14. szám.

KERTÉSZ TÓDOR
bel- és külföldi
műiparúrok raktára.
BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Képes árjegyzék kérésre bérmentve, ingyen.

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest (Foncière-palota).
Legnagyobb raktár 5016
férfi- és női esőköpenyekben,
gummiczipőkben, csizmákban és nadrágvédőkben stb.

MAUTHNER ÖDÖN
A legkitünőbb magvak
magkereskedésében
Főüzlet: BUDAPEST
Árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetik.

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legolcsóbb sorvető-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., váci körút 21-ik szám.

Toronyórákat
legolcsóbban, legújabbban és legjobb-
ban készíti: 5002
Mayer Károly L.
Óragyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzék bérmentve.

VÉRTESSI SÁNDOR
udv. illatszertár „Vénushoz” 5007
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműket,
ugyszinte nagy választékban bel- és külföldi tolette-cikkeket.

GRÖBER LAJOS
kosár-fonodója,
IV., Kigó-u. 6.
Hangjegytartók
munka-asztalok
stb. nagy választékban.
Képes árjegyzék bérmentve.

SZELNÁR JÓZSEF
UDV. SZÁLLÍTÓ
VIRÁG-CSARNOKA
BUDAPESTEN. 5008

**Legmagasabb
PÉNZ-KÖLCSÖNÖK
SORSJEGYEKRE
ÉS EGYÉB
ÉRTÉKPAPIROKRA**
olcsóbban mint bárhol kaphatók

TESTORY ES FIA
csak váci utca 24.
ajánlják dúsgazdag diszmuárú-raktárukat
a legolcsóbb árak mellett.
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

BÜVÉSZET
könyvem egyszeri átváltozás után,
már az első napon tarthat, még a
legistállóbb ember is, felhívást
kellő bűvészi előadást előkészít-
let és költség nélkül. A könyv
világhírű bűvészek által előadott 80
rendkívül meglepő mutatvány tar-
talmas a minden mutatvány részle-
tel van elváltva. — A könyv ára bér-
mentve 1 frt. Kivonatolgyen
küldök bárkinek. A bűvésztől
személyes oktatást is adok.
Budapest, Kertész-utca 35. sz.
Friedmann Simon, 5041

**Legmagasabb
PÉNZ-KÖLCSÖNÖK
SORSJEGYEKRE
ÉS EGYÉB
ÉRTÉKPAPIROKRA**
olcsóbban mint bárhol kaphatók

NAGY IGNÁCZ
pinczefelszerelési cikkek üzlete
Károly-körút 9. sz. a.
Nagy raktár: dupla erős
palackokban, parafaduga-
szok stb. Képes árjegyzék
kérésre bérmentve.

SCHACHNER JÓZSEF A.
Budapest, Nádor-utca 15
Kétszerült-, biscuits-, téa-süte-
mény-, Graham-kenyér-, torta-
és szalon-cukorka-gyáros.
Vidékre megrendelések futógyorsan
csakítottatnak. 5048

Münchmeyer C. A. és Tsa
china-üzlet áru raktára.
Képes árjegyzék kérésre
bérmentve és ingyen.
BUDAPESTEN
IV., váci-utca 11.

Az 1890: XIV. törvényozikk alapján létesített
**MAGYAR IPAR-ÉS
KERESKEDELMI BANK-
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.**
Budapest, V., nádor-utca 4. sz.
Teljesen befizetett részvénytőke 5,000,000 frt.
V-VI ker. főkosztály Podmaniczky u. 2.
(Váci-körút sarkán.)
VI-VII k. főkosztály Teréz-körút 2.
(Király-utca sarkán.)

**Fénykép
műtermek
DIVALD KÁROLY FIAI**
hatvani utca 1. szám.

Kések, ollók, beretvák
feltétlen keszeség mellett legolcsóbb
gyári áron
Schubert János D.
kéményes és kőszirta m.
Budapest IV. Gránátos u. 3.
Hatvani u. sarok.
Javítások és vidék megrendelések
gyorsan teljesítetnek.

KLÖSZ GYÖRGY
MŰSZAKI MŰINTÉZETE
Budapest, IV., Hatvani-utca 18. sz.

FOGAK
darabja 1 forint 50 kr.
APFEL fogműtermében
Budapest, Erzsébet-tér 10. szám,
Deák-tér sarkán.

**Késség mellett
fogak darabja 1.50.**

Az összes nyereségem a biztosítottakra esik vissza.
Tiszán kölcsönösségen alapul. + Részvényesei ninesenek.
Biztosítéki alap 1891 január 1-én
367³/₄ millió forint.
The Mutual
newyorki életbiztosító társaság
(alapított 1843)
a világ legnagyobb pénztétele és
az életbiztosítás minden nemével
foglalkozik. 4028
Díjtáblázatokkal és bővebb felvilá-
gosításokkal készségesen szolgál a
Vezér-igazgatóság
(Magyarország és a szomszéd tartományok számára)
Budapest, Bécsi utca 5.

EZREK MENNEK CARLSBADBA,
hogyan rossz gyomrunkat kireperálják és újra jól emésztésnek és
erre elküldenek — néha hiába, egy vagyont; pedig ezt a célt
otthon kényelem- használata által,
ben, kevés költ- „PEPSIN-BOR” mely az élet meg-
séggel elérik a „PEPSIN-BOR” mely az élet meg-
emésztési segít
és a gyomort rövid időn tökéletesen helyreállítja. — Az én
pepsinborom kedves íze, és hatása ki nem marad. Egy üveg
ára 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.
Rozsnyay Máttyás, gyógyszerész,
művegyészi laboratoriuma Aradon.
Ugyanott kapható: Vasas chinabor, 1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg
franco küldve 6 frt és Szarall-szerekben szepítő ellen egy
tégely 70 kr., franco küldve 1 frt 5 kr. 4715

HYGEA
hajbalzsam.
E hasonlíthatatlan készítmény erősíti,
szépséti és tisztítja a haját; ősz hajnak
fiatalos színt és szépségét vis-
szadja. Nem festőanyag — hanem
hatás a hajgyökérre működik.
Orvosi tekintélyektől ajánlva.
1 palackkal frt 2.50. — Próba-
üvegcse frt 1.50. Egyedüli elárultató
Védjegy.
Dimitrijevič S., gyógyszerész, Aracs (Bánát).

Kérje Ön a pompás
CRAB APPLE BLOSSOMS
(Vadalma-virág)
illatszert, melyről
az „Argonaut” így
ír: „A legkelleme-
sebb illatszert, a
melynek sikerült
rövid idő alatt
minden más illat-
szert London, Pa-
ris és New-York
magas hölgyvilá-
gának boudoirjai-
ból kiszorítani.”
Egyedüli készítő:
„Crown Perfumery Co.”
177 New Bond Street, London,
és kapható minden nagyobb illat-
szert-üzletben. 5096

Ujévi ajándékok
legnagyobb választékban kaphatók
FUCHS JAKAB
kosárfonó és gyermekkocsigyárosnál
Budapest, a Harisbazarban.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

2. SZÁM. 1893. BUDAPEST, JANUÁR 8. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félre ... 2.50 Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott viteldi is csatolandó.

AZ ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET FÉLSZÁZADOS JUBILEUMA.
LEFOLYT ÉV december 18-án ünnepelte az országos iparegyesület félszázados fönál-lásának ünnepét. Ez a jubileum a legfényes-
sebb polgári ünnepek egyike volt, melyek valaha hazánkban tartattak. A munka, a sikerek ünnepe

volt ez; s minden résztvevő méltánylatát és dicséretét akarta ez kifejezni azon eredményekért, melyeket az iparfejlesztés terén hazánkban az utolsó ötven esztendő alatt elérnünk sikerült. Ez volt az ünnepély alaphangja. Nem babérokat kívánt aratni az iparegyesület, hanem fölhasználni áldásos működésében a félszázados határkö eseményét, dicsőséget akart és tudott

szeretni annak a törekvésnek, mely öt évtized óta a polgári középosztály érdekeit képviselte, s ezzel hazánk anyagi fejlődésének terén oly ritka — s hasonló körülmények között más országban alig tapasztalt — eredményeket tudott fölmutatni.
Az iparegyesület akkor keletkezett, a mikor a nemzeti újjáébredés korszakában hazánk leg-

AZ ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET FÉLSZÁZADOS DÍSZGYÜLÉSE A VIGADÓ NAGYTERMÉBEN: AZ ELNÖKI EMELVÉNY ÉS KÖRNYEZETE.

jobb fiai minden parlag mezőre — és mennyi volt ilyen! — egy-egy termő magot akartak elvetni. *Almási Balogh Pál*, — Almási Tihamér ismert írónk *édes atyja*, — a negyvenes évek elején egy „hasznos ismereteket terjesztő egyesület” létesítésének eszméjét pendítette meg. És a mikor az ügy iránt érdeklődők összegyűltek s tanakodtak a fölött, hogy hol és miképp lehet ezeket a hasznos ismereteket terjeszteni: akkor arra a tudatra ébredtek, hogy egyelőre csak az iparos osztályra lehet gondolni. Kivált *Kossuth Lajos* volt az, a ki az iparérdekek fejlesztésének szükségét helyezte előtérbe s az ő erélyes föllépésének lehet köszönni, hogy 1842-ben végre az „ipar-egyesület” megalakult. Kossuthon kívül gr. *Bathányi Lajos*, *Bezerédj István*, *Csanády Ferencz*, *Deák Ferencz*, b. *Eötvös József*, *Fáy András*, *Gorove István*, *Fényes Elek*, gróf *Forrásh Lajos*, gróf *Károlyi György*, *Nyáry Pál*, *Perczel Mór*, *Pulszky Ferencz*, gróf *Ráday Gedeon*, *Szentkirályi Mór*, *Trefort Ágoston*, *Vajda Péter*, gróf *Zichy Ödön*, *Zsedényi Eduárd*, stb. buzgokodtak az egyesület létesítése körül. Tehát majdnem kivétel nélkül csupa olyan név, a melyeknek viselői akkor és később a közéletben elsőrendű szerepet vittek. És ez is egyik magyarázata az egyesület sikereinek. Az 1842-ben rendezett első magyar iparkiallítás, a kereskedelmi társaság, a Védegylet, az iparműtár, a gyáralapító részvénytársaság, stb. mind oly kezdeményezések voltak, melyek a legszebb sikerrel díszelhetettek volna, ha a fejlődés legfontosabb stádiumában meg nem indultak volna az 1848-iki mozgalmak, a melyek a vezetőket és intézőket teljesen a politikai élet mezején veték igénybe.

Ez azonban ne legyen szemrehányás. Mert épen az a tudat, hogy az ipar és az ország anyagi érdekei kiváló fontosságú állami érdekek, vitte a kezdeményezőket a politikai tér nagy harcaiba, melyeknek küzdelmei, vívmányai és később balsikerei eléggé ismeretesek.

Az abszolút korszak alatt mindent, a mit azok a titáni erejű férfiak kezdeményeztek, vagy üldöztek, vagy nem tártak. Ez ok miatt kellett, alig tíz éves fennállása után, 1852-ben az ipar-egyesületet is feloszlatni.

Az alkotmányos korszak újjáébredésével báró *Eötvös József*nek, *Fest Imréné*nek, *Keleti Károlynak*, *Galgóczy Károlynak*, dr. *Szabóky Adolf*nak, gróf *Zichy József*nek és *Mudrony Somának* volt a legtöbb érdeme abban, hogy az iparegyesület új életre kelt s új alakban fogott messzeható hivatásának betöltéséhez. Nagy akaraterővel, esekély eszközökkel látott az új munkához. Ipariskolákat létesített, muzeumokat tervezett. Toldozott, földözött, s végre is az volt az első és legnehezebb missziója, hogy az új nemzedék előtt az ipar ügyét népszerűvé tegye. Szívós, kitartó munkával, mondhatnók, rendszeres agitációval sikerült is ez a dolog, s ettől kezdve az iparegyesület tervei és eszméi nyomán indult meg a köztevékenység hazánkban az iparfejlesztés tág terén.

Minden fontos alkotásban, minden újabb kezdeményben benne volt az iparegyesület keze, mely szünet nélkül minden irányban a hazai iparpártolás, az iparfejlesztés és az iparkötés nagy kérdéseit mozgatta s gyakorlati tanácsaival, józan javaslataival szolgálta e három fontos ügynek fokról-fokra való előbbrevitelét.

Ezért volt általános az érdeklődés az egyesület felszázados jubileuma iránt.

De általános volt a rokonszenv ez ünnep iránt még azért is, mert oly rohamosan, oly szép sikerrel haladtunk az iparfejlesztés terén az utolsó években, hogy a magyar társadalom

minden rétege készséggel ragadta meg az alkalmat, hogy ez életerős fejlődés sikere iránt való elismerését kifejezze.

Hódolat volt ez az ünnep a magyar iparnak. Hódolat nem a czélnak vagy törekvésnek, hanem az érdemleges eredményeknek.

Tudunkkal alig is volt még hasonló ünnepély, melyen a képviselőház és főrendház küldöttségileg lett volna képviselve. Most ott volt mind a kettő: az előbbi báró *Bánffy Dezső* elnök, az utóbbi gróf *Szapáry István* háznagy vezetése mellett. Ott volt az egész kormány *Wekerle Sándor* miniszterelnök vezetése mellett, (*Tisza Lajos* és *Josipovich* kimentették elmaradásukat) ott láttuk a hadsereg, az egyház, a konzuli kar képviselőit, ott voltak a tudományos és kulturintézetek, a gazdasági és kereskedelmi egyesületek, kereskedelmi és iparkamarák, az ipartestületek, társulatok, egyletek és körök. A karzatokon pedig díszes hölgykoszoru és általában nagyszámú hallgatóság. A küldöttek és képviselők — az ünnep fényének emelése céljából — nagy részt diszmagyarban jelentek meg.

Gróf *Zichy Jenő*, az iparegyesület elnöke nyitotta meg az ünnepélyes ülést, hogy küldöttséget menesszen az egyesület fővédnökeért, *József főhercegre*.

Rövid várakozás után megérkezett *József*

Gr. Zichy Jenő Klotild főhercegnő és József főherceg. Mudrony Soma igazgató. József főherceg és Klotild főhercegnő megérkezése és fogadtatása. Ellinger Ede pillanatnyi fölvétele után.

főherceg, neje, *Klotild főherceggasszony* társaságában.*

A főherceg rendkívüli örömmel készült ez ünnepre s behatóan tanulmányozta az egyesület történetét. Mondott is olyan beszédet a díszgyűlésen, mely a szó szoros értelmében elragadta a jelenvolt nagy közönséget. „Előre kell törnünk, míg a tetőpontot el nem értük, hogy ha majdan egykor a százados ünnepélyen fiaink újra megjelennek e teremben, elmondhassák: áldjuk a mi apáinkat, mert ők törték a göröngyös utat mielőttünk s mi a megvert úton előre haladva, most odajutottunk, hogy egész Európával egy szinten állunk.”

Igazi, szívből jövő eljenzés tört ki e szavakra s a lelkesedés még inkább fokozódott, a mikor a főherceg „isten áldását” kérte mindazokra, a

* Kis képiünk, Ellinger Ede pillanatnyi fölvétele után, *József főherceg* és *Klotild főherceggasszony*nak a *Vigadó* nagy termébe való megérkezését és fogadtatását ábrázolja, míg nagyobb képiünk, *Cserna Károly* rajzában a díszgyűlés elnöki emelvényét tünteti föl, hol az elnöki asztal közepén a főhercegi pár, jobb felől, a főherceggasszony mellett, *Zichy Jenő* gróf, az iparegyesület elnöke, balról pedig, a főherceg mellett, sorban *Falk Zsigmond* lovag alelnök, *Mudrony Soma* igazgató, és *Pulszky Ferencz*, az egyesület egyik ötven éves alapító tagja és mellette *Matlekovits Sándor* látható. Az elnöki emelvényen szemben a jelen volt közönség első soraiban a kormány, továbbá a főrendi és képviselőház, s más küldöttségek tagjai ültek.

kik az ipar fejlesztésének munkájában eddig részt vettek és ezentúl is részt fognak venni.

Lukács Béla kereskedelmi miniszter beszéde után *Mudrony Soma*, az egyesület igazgatója mondotta el magvas s az ünnepély színvonalához méltó ünnepi beszédét, mely tömör vonásokban jellemezte az egyesület eddigi munkálkodását s élénken kidomborította ennek legfontosabb mozzanatait.

Majd a küldöttségek üdvözlélei következtek. Az alsó-ausztriai iparegylet nagyszámú küldöttségének élén *Matscheko Mihály*, a morvaországi iparegylet küldöttsége élén dr. *Habermann József*, az osztrák képviselőház tagja, üdvözölték az egyesületet, díszes emlékalbumot nyújtván át a jubileumi nap emlékének megőrkítésére.

A magyar tud. akadémia nevében báró *Eötvös Loránd*, az orsz. gazdasági egyesület nevében gr. *Desseuffy Aurél*, a kereskedelmi és iparkamarák nevében *Ráth Károly*, a kereskedelmi testületek nevében *Jellinek Henrik*, az ipartestületek nevében *Madary Gábor* üdvözölték az egyesületet. S mindegyik szónok beszédéből a méltánylás szava hangzott.

A rövidre szabott programmal ezzel véget ért az ülést be lehetett volna fejezni. De az egyesület védnöke föllállt s rövid rögtönzésben szívből fakadt köszönetet mondott a kormánynak az ünnepben való részvételért s elismerését fejezte ki az egyesület elnökének, az egyesület élén kifejtett buzgó tevékenységeért.

Ezt az elismerést nem hagyhatta szó nélkül *Wekerle Sándor* miniszterelnök, a ki szintén programmon kívül viszont köszönetet mondott a főhercegre azon kitüntetésért, melyben e jubileumot részvételével részesítette. Nevezetes társadalmi és közgazdasági mozzanatnak nevezte ez ünnepet s különösen kiemelte a főherceg-védnöknéket azt az érdemét, hogy magasan szárnyaló megnyitó beszédével „irányt szabott a jövőnek”. Ezzel a miniszterelnök félreérthetetlenül az európai színvonal elérésére célzott, melyet a főherceg is nyomatékkal hangsúlyozott. „Ez irányban teljes erőnkől haladni és az eredményt ezáltal biztosítani mindannyian hazafiás kötelességünknek fogjuk tartani.” E szavakkal végezte a miniszterelnök általános zajos eljenzés közt beszédét.

Ezzel a díszülés véget ért. A főherceg és felesége neje riadó eljenzés közben hagyta el a termet. És utána az ünnepelő közönség azzal a tudattal oszlott szét, hogy ez ünnep hatása alatt a magyar ipar ügye ismét sokat nyert a magyar társadalom színe előtt.

GELLÉRI MÓR.

GYÓGYULT SEBEK.

Sokszor elég egy kis tekintet, Egy röpke szó elég nekem; Úgy érint, mint a süvítő nyíl S fájó sebet üt lelkemen.

Tudom: az idő meggyógyítja, Lassanként behagod a seb, De lelkem bizalmatlanabb lett S szívem azóta kérgesebb.

Már-már feledtem, hogy mi történt, El-almosodék minden ok, De a hol habotáz az élet: Szívem egyszerre felzokog.

S pohár közt, vidám dőzs zajában Ülök sápadtan, hallgatag S érzem, hogy megmozdul szívemben Az ott lappangó — nyíldarab . . .

ENDRÓTI SÁNDOR.

NAZLI-HÁNEM EGYIPTOMI HERCZEGNŐ.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta JÓKAI MÓR.

Nazli-Hánem a helytartó palotájához vitte magát palankinjában.

Nőknek a hárem felőli oldalon volt bejárásuk, melyet nagy, tágas kert takart el szem elől; ez is magas köfállal volt körülvéve, a parkányzat hegyes vasrácsalal szegélyezve; a kapujához hosszú töltés vezetett, melynek oszlopívei alatt lomhán folyt a csatornán bevezetett Nilus vize; a kapubólott pedig egy gömbölyű kupolás tornya csoronázta, melynek két gömbölyű ablakából éjjel-nappal két eunuch kukucsált elő, régi divatú, mozsáröblű puskákkal, a melyekkel végig lehetett seperni az egész keskeny utat. A kapunyílás előtt volt egy felvonó híd, melytől egyúttal elzártá. Azt az ismerős síjeladásra lebecsülték.

A hercegnő bámulva látta, hogy a csapóhid le van eresztve, a kapunyílás tátong; örök nincsenek sehol. A két gömbölyű ablaknyílásban két páva ül: azok kiabálnak egymásra kihívóan, mintha ők volnának itt az urak.

Kiszállt a palankinból, rabszolgáit hátrahagyva, s két rabnője kíséretében bement a kapubóltozaton át a kertbe.

Ott sem talált egy élő lélekre sem. Máskor ott kapargatták az utakat a boszandzsik; most üres minden itt.

De valamit mégis talált, a mi meglepte. Egy sárgaréz gombot az útfélen. Azt fölvetve.

Gombot az ozmanli nem visel. A sárgaréz nem is ismeri. Ez egy „frenk” kabátjáról szakadt le. Hogy kerül a gyönyörűségek kertjébe egy frank férfi?

A háremhez vezető ajtók is mind tárva, nyitva voltak.

Nazli-Hánem ismerte a bátyja háremének minden szobáit, folyosóit; végig járt rajtuk. A kincseket érő drágaságok ott voltak érintetlenül; a felnyitott szobák során végig lehetett látni.

Vegre eljutott a nagy fürdő-terem ajtajához. Annak a zárában benne volt a kulcs. Az ajtó kívülről volt bezárva. Felnyitá a zárt és feltárta az ajtót. Abban a teremben találta *Mehemed Ali* valamennyi asszonyait és odaliskjait együtt. Kisírt szemű, zilált hajú valamennyi, a ki fehér bőrű; a feketéknek a szeme pedig úgy forgott rémületben.

Mikor az ajtó nyílni hallották, mind elbújtak a fölkébe, de mikor a hercegnőt meglátták, hangos sivalkodással rohantak eléje, odaomlotk a lábaihoz. *Anisz-Jel*, a helytartó kedvenc kadínája, nyakába borult a hercegnőnek, s hevesen zokogott.

— „Mi történt itt?” kérdezé *Nazli-Hánem*. — „Nem merek beszélni,” rebegé *halkan Anisz-Jel*.

A többi hölgyek is, kezeiket ajkaik elé téve, mutatták, hogy tilalmas a beszéd.

— „Mi történt itt az éjjel? Ki mondja meg?” kérde a hercegnő.

— „A beszéd halál!” sugá a kadína.

Ekkor odaérkezett a vén kadun-khics-kuda, az eunuchok agája, *Badrul*.

— „No, hát beszélék én. Vén vagyok már, s

azok után, a miket az éjjel láttam, nem bánom, ha nem látok többet semmit a világon.”

De erre a szóra a hölgyek mind szétfuttak s maga *Anisz-Jel* is a föltre tapasztá a tenyereit; ezt a beszédet meghallani is halál.

— „No, hát én nem félek tőle, mondjad!” szolt *Nazli-Hánem* az öregnek s leült a dagadó kerevetre, lábait maga alá szedve.

— „Gyásznap lett ez a mai egész Egyiptomra,” kezdé el az öreg *Badrul*. „A kormányzó összehívatta az egész országból a mamelukok főnökeit. Számra voltak négysszázhetvenöt. Tanácsot ült velük reggeltől estelig, melyben a mamelukok előadták kívánságaikat. *Mehmed Ali* mindent helybenhagyott.”

— „Igy szokott azokkal tenni, a kiket el akar vesztetni.”

— „Megosztá velük a hatalmát; úrrá tette őket a hadsereg fölött; nekik adta a földmíves

OMÁR BÉG EGY VARMERŐ UGRÁSSAL LESZÖKÖTT A MAGASBÓL.

nép terményeinek negyedét; elengedte sok évi tartozásait; közbocsánatot hirdetett minden eddigi lázadásaiért; — s a legnagyobb pártosokat megölelgeté, megcsokolgatá.”

— „S azok nem rémültek meg?”

— „Útjára mindegyiknek ajándékozott egy nagy pecsétes gyűrűt.”

— „S azok nem tudták, hogy ez a halál jegygyűrűje?”

— „Este felé aztán, mikor a mamelukok kiváltásait, az alkoránra tett kézzel esküszóval megerősíté; meghívta valamennyit lakomára a nagy zöld-terembe. Ismeritek azt a termet. Tójasád körülakú. Egy karzat veszi körül, melyhez csak a háremből van bejárás. Ennek a sűrű rácsozata mögöl volt megengedve a háremhölgyeknek a férfiak multságait nézni; ők maguk látatlanok maradtak. A lakoma a csillag feljöttével kezdődött, s tartott az éjjeli szúra ének-léseig. — Ezúttal azonban a háremhölgyek helyett a basa frenk lövészei foglalták el a karzatot. Azok a híres vadászok, a kik egyes golyóval fut-

tában lelővik a zergét, röptiben a keselyűt. Azok is négysszázhetvenötök voltak: minden vendégre egy. A kerti kapun, a háremen keresztül bocsáták be őket, előbb a hölgyeket mind bezárva ide a fürdőterembe. Mikor aztán a fekete kávévót hozták, a csibukokkal együtt, *Mehmed Ali* volt az első, a ki rágyújtott. A mint az első füstkarikát felbocsátá a magasba: ez volt a jeladás. Egyszerre eldördültek a frenk vadászok puskái s négysszázhetvenötök mamelukfőnök holtan esett le a lakoma asztal mellé. Csak egy maradt közülök élve: *Omár bég*.”

— „*Omár bég!* Az én hősöm.”

— „Az eltakarta a gyilkos golyó elől a kávévótól rabszolgá: azt érte a halál. Ő maga karddal a kezében tört utat a testőrökön keresztül, a kik mind frenkek voltak, s aztán kirohant az udvarra, felkapott egy paripa nyergébe: a ki útjába állt, azt megölte. Ámde hirtelen felhúzták előtte a csapóhidat, a várkapun nem menekülhetett ki többé. Ekkor *Omár bég* a bástya meredek lépcsőin felkapott a parkányra s egy vakmerő ugrással leszökött onnan a magasból. Se magának, se lovának nem lett baja: kijutott az árok partra.”

— „Az én hős *Omárom!*” tapsolt a hercegnő.

— „A te hős *Omárod*at azonban a bástyatoronyban álló strázsa megölte, és aztán nehéz sebével toványgalt; de mire a Hasszán moskéig eljutott, halálát érezé: ott lesegítetté magát a nyergéből a küszöbön ülő koldussal: annak elmondá a mamelukok gyászbeszédét s annak a karjai között meghalt.”

— „*Jaj! Jaj!*” sikolta, haját tépdese *Nazli-Hánem*. „*Jaj neki! Jaj nekem! Jaj azoknak, a kik őt megölték.*”

(Folytatása következik.)

FALUSI UDVAR.

Peske Géza képéhez.

Falusi udvaron vagyunk. Ott vannak egy csoportba gyűjtve az udvar összes hatalmai: az izmos bóbítas anyatyúk falánk kicsinyeivel, ki egész nap járja az udvart, valóságos grandezzával turkálva a szalma, a pozdorja közt a szemétdombon, mert mag és hulladék mindennütt akadhat; ott van a *Palika* is, a másik nagyhatalom, a ki, a mióta csak járn meg-tanult (a mi pedig tavaly volt), itt futkározik, játszik buvósdit a már jóval nagyobb *Mariskával*.

A fonatos tyúkól, a mázos virágos cseréptányér, melyben a víz szokott lenni a csirkék számára, minden mutatja, hogy az udvarnak ezen a környékén az öreg tyúk van odahaza.

Hanem iszen mégis *Pali* az igazi ur. Őt nevezik itt „kis gazdának”. Még éd’s apám uram is így szólítja. Hát joggal ülhet ott a galyrakoson és joggal diszponálhat. A mint hogy teszi is. Mert hogy im az uzsonnára való kalácsból megmaradt egy darab, hát mindjárt az az ötlete támadt a *Mariskának*:

— „*Talán* híjünk meg valakit uzsonnára?”

— „*Jó* lesz, *jó* lesz.” — hagyta rá *Pali*.

— „*Hát* kit híjünk meg?”

— „*Híj* meg a te bábudat.”

— „Az én bábum nem eszik, te bolond.”

— „A gymra van elrontva, hogy nem eszik *Hát* akkor híjünk meg a kis macskát.”

A kis macska kedvenc egyéniség. *Belenyugosznak*. *Hát* jól van, híjünk meg a kis macskát. *Úgy* is nagy bánata van szegénykének. *Három*

*Ezt a bástyafokot ma is az „utolsó mameluk szökölőjének” híják.

testvérkéjét ma reggel elvitte az öreg béres a Bugya vizéhez s behajigálta őket, hogy ott veszzenek. Mert hát a macskák közt — azt mondta rá az «édes» — okosabban megy a dolog, mint az emberek közt; a macskákból csak annyit hagynak életben, a mennyi szükség.

— «Hát jól van; eredj Palika a macskáért.» Palika fölhasználódott és elment a macska fészékhez, a hol reggel óta négy helyett már csak egy macska ülte a vaczot; apró, fénylő szemével most kezdett először látni, kilenczed napra. Palika már eltanult valamit a vendégivásból, a mint azt az öregektől hallotta.

— «Dicsértessék a Jézus Krisztus, — monda selypítő hangon a kismacskához, — tisztelteti kendet a Mariska, hogy jőjjön el hozzánk uszonnára.» De bizony semmit se felelt rá a kis ciczia, mintha nem hallaná. Palika csodálkozott, csak

hátra (messze van ő még attól a kortól, mikor egereket fog fogdosni a maga erején.) Palikában megfagyott a vér. Jaj most mindjárt megöli a fölborzolt tollú tyúk azt a szegény ártatlan cziczuskát! Fölkapta az ölébe s újra simogatta. — «Ne félj, szivecském, nem hagyak. Látod, látod, mind megeszi az a csúf tyúk. Ej, ej te ügyetlen; legalább már egy darabot elkaptál volna. Hiszen én elvenném tőle és neked adnám, de mikor, látod, én is félek»...

A Mariska pedig, a ki már okos, tapasztalt, csendesen nevetett ezen a «nagy eseten».

Ő már tudta, hogy ezért a csinyjeért egykor megkapja büntetését az öreg tyúk is, — elszeli nyakát a mama konyhakése; és azt is tudta, hogy az ártatlan cziczuskából is csak közönséges tolvaj lesz egy év múlva, a ki leeszi a tejfölt a köcsögökből és mindenünne, a hol találja.

Karvaly.

József főherceg és Klotild főhercegnasszony a legjobb nevelésben részesítették gyermekeiket. Mondják, hogy József Ágost főherceg inkább fenséges édes anyjának a tulajdonságait örökölte, míg László főherceg a József főhercegeit. Mily fényes örökség, mikor úgy József főherceg, mint Klotild főhercegnasszony érényekben olyan gazdagok!

Az 1892-ik év augusztus kilencedikén, születésének huszadik évfordulója napján, lett nagykorú József Ágost főherceg. Ugyanis az uralkodó-házban a trónörökös azon a napon lesz nagykorú, a melyen életének tizennyolcadik évébe lép, a főhercegek nagykorúsítása pedig huszadik életévükben történik.

Mind a két fiatal főherceg: úgy József Ágost,

FALUSI UDVARON.

Pesko Géza festménye.

a Mariska hahotája zavarta meg a háta mögött. — «Oh, te kis bohó Palika. Hiszen a macska nem tud magyarul. A macska csak nyávogni tud. Te pedig nem tudsz macska-nyelven. Azért hát menj közelebb, kapd fel és hozd ide!»

Palika rettenthetetlen bátor volt; fölkapta a kis cziczát és elvitte magával: «Ne kapari, ne okoskodj, ne félj, nem a vízbe viszlek». Azzal megsimogatta szép puha szőrét, finom bársonyos füleit, meghuzogatta a tarka farkát, aztán apró darabokra tépdelve a kalácsot, elszórta a földön s ráeresztette.

— «Tessék uszonnálni, Czirmoska». ... És ebben a perczben történt a katasztrófa, melyet képünk ábrázol. Az okos anyatyúk, mert az anyaszeretethen szinte benne van már az élelmesség ösztöne is, észrevette a kedvező pillanatot s hirtelen előrontott. «Egy kis potya... jó a potya», kiáltá hirtelen tyúknyelven a kicsinyeinek, s azok is csipogva tipegtek elő időm-talan kis testükkel, melyet a csecsemőkor puha pelyhe fed még rendes tollazat helyett.

Az öreg tyúk harcias rohammal közelgett a kalácsdarabok felé. A ciczia félnken vonult

JÓZSEF FŐHERCEG CSALÁDJÁ.

Thewrekw István könyvéből.

Abból a munkából, melyet «József főherceg» czímmel Thewrekw István írt a köztiszteltben és szeretetben álló magyar főhercegről és családjáról, s mely a Grill-féle könyvkereskedés kiadásában közelebb fog megjelenni rendkívül díszes kiállításban, ez úttal azt a részt közöljük mutatóványul, melyben a fenséges család tagjai vannak együtt és külön-külön bemutatva. A leírásához mellékeltek képek közül itt most csak a Mária Dorottya főhercegnő és József Ágost főherceg arcképeit mellékeljük, mint olyanokat, melyek legújabb keletiek és a fenséges család véleménye szerint is a legjobbak. A család többi tagjainak, úgy a főhercegi párnak, mint felnőttebb és legkisebb gyermekeinek arcképeit, melyeket a mű mind közölni fog, a «Vasárnapi Ujság»-nak már előbb volt alkalmos olvasóinak bemutatni.

A főhercegi család tagjairól a sajtó alatt levő könyv a következő érdekesebb részleteket mondja el:

mint öccse, László, szép és rendkívül eszes fiatalember. Az egész főhercegi család gyönyörűen beszéli az édes magyar anyanyelvet, s József Ágost és László főhercegek magyar irodalmi dolgozatai jóval többek, mint iskolai stlygyakorlatok. József Ágost főherceg jelenleg hadnagy a közös hadseregben, s László főherceget, a ki csak nemrég tett érettségi vizsgálatot, most vezetik be a katonai tudományokba.

József Ágost főherceg már több ízben utazgatott huzamosabban egymaga, még a mikor kiskorú volt, József főherceg akarata folytán és felsége uralkodó királyunk nagyon helyeselte ezt, mondván, hogy így a fiatal főherceg hozzászokik az önállósághoz. József Ágost főherceg dícséretre méltó takarékoságát jellemzi, a mit róla József főherceg környezetéből nekem elmondottak. Egy ízben, hogy egymaga huzamosabb időre eltávozott a szülői háztól, József főherceg ezer forintot adott neki útravalóul. És

József Ágost főhercegnek nemcsak hogy nem kellett több ennél az összegnél, de sőt ellenkezőleg, mikor visszatért: az útiköltségből megtakarított pénzü házavitt hétszáz forintot.

A fiatal főhercegek igen tevékenyek, szeretnek tanulni és szabad idejükben is folyton nemesen foglalatokodnak. Mikor egyszer Kis-Jenőn József Ágost főherceg mindjárt a délebbé befeljezte után udvariasan mentegette magát, hogy távozik, mert vadászni óhajt és a társaság tagjai közül valaki megjegyezte, hogy milyen élénk, milyen mozgékony, milyen folytonosan tenni vágyó a fiatal fenség, József főherceg atyai szeretettel mosolyogva mondá:

— «Nem is volna a fiam, a vérem, ha a tétlenséget szeretné!»

Klotild főhercegnasszony a legkegyesebben elküldötte nekem művem részére Mária Dorottya főhercegnő és József Ágost főherceg

fizetője most már az ötödik példányban birom, úgy, hogy minden gyermekemnek jutott egy-egy. A mit én eddig írtam, szintén a Franklin-Társulat-nál nyomtatattott. Ne aggódjék semmit se, hogy a fényképek meddig maradtak a művészeknél; mint írókonlár, tudom, mily bajokkal jár egy munkát a sajtó alá keríteni és onnan kihozni. Képelem, hogy önnek is próbára tettek a türelmét és teszik még most is.

Mikor az első alsóúthi tűzoltószabályzatokat kinyomattam, az országban strikeoltak a nyomdászok és véglére Pozsonyban találtam egy kiadót.

Most a két cigánykép ismét pihen a régi rámaikban az itteni folyosón. A reproductio pedig kitünően sikerült.

Az aláírásokat itt küldöm. Margit leányom végett legjobb, ha hozzá fordul Regensburgba. Fiam Józsi itt írta alá, mert az ünnepekre szabadságot kapott.

Az itteni cigánytelepemmel baj van. A megye állja, hogy a betörések és rablások ez évben

Mária Dorottya és Margit főhercegnők, ép úgy, mint fenséges édes anyjuk, igen szépen rajzolnak és festenek, s nem mindennapi zenei tehetséggel vannak megáldva. Mind a ketten több zeneművet komponáltak, s Mária Dorottya főhercegnő különösen a magyar zenét műveli nagy előszeretettel, Margit főhercegnő pedig a klasszikust. Mária Dorottya főhercegnőnek több dala általánosan elterjedt és kedvelt, s a «Honvédek királydalát», melyet a főhercegnő Komócsy József szövegére szerzett, már több nagyobb-szabású hangversenyen is előadták, mint karéneket.

Az 1890-ik év július tizenötödikén a budavári Szent-Zsigmond-kápolnában vezette oltárhoz Margit főhercegnőt Thurn Taxis Albert herceg s elvitte szép feleségét szép Magyarországból Bajorországba, s a fiatal pár ott lakik azóta állandóan Regensburgban.

MÁRIA DOROTTYA FŐHERCEGNŐ.

Thewrekw Istvánnak József főhercegről és családjáról írt, sajtó alatt levő művéből.

JÓZSEF ÁGOST FŐHERCEG.

legújabb fényképét, s kifejezte azon óhaját, hogy e képek, (melyeket a «Vasárnapi Ujság»-ban a számban közöl), «a régibb eredetű képek helyett használtatnának, ha lehetséges.»

József főherceg, Klotild főhercegnasszony, Mária Dorottya, Erzsébet és Klotild főhercegnasszonyok, József Ágost és László főhercegek névaláírásait József főherceg küldötte el nekem a legkegyesebben a következő levél kíséretében, a melyhez kommentáruul meg kell jegyezni, hogy József főherceg Ő Fensége megküldöttém volt a «Vasárnapi Ujság» 1892-iki karácsonyi számát, mely a «József főherceg és cigányok» czimű cikkkelyt a két illusztrált amateurfényképpel együtt közölte, mint mutatóványt művéből.

Ime a fenségnek Alesúthon, 1892. december huszonnyolcadiki kelettel írt levele:

«Kedves Thewrekw Uram!
Fogadja őszinte hálámait ünnepi és újévi üdvözléteért, melyeket teljes szívből viszonzok. A «Vasárnapi Ujság»-ot, mint annak elő-

szaporodtak és a fonalak mind ide vezetnek. Hármat elfogtak ugyan, demint büntelent, haza küldték hozzám.

Hogy azonban a megye megnyugodjék, csak azt az öt családot, a kik sohase távoztak innen, tartom itt; a többieknek (28) vettem lovakat és kocsikat és kieszközöltem a megyénél, hogy kőborlásukat újra engedjék. Az itt maradókat rendes cselédeknek fogadtam be. Érdekes mégis, hogy már hat család az elbocsájtandók között megköszönte a lovakat, kocsikat, és kérték házaikat a környékbeli helységeken, mivel többé kőborolni nem akarnak. De az a baj, hogy a községek nem igen akarják bevállalni. Látszik ebből, hogy valamit civilizálódtak.

Majd hogyha az állam most kezdi a telepítési ügyet, jobban fog sikerülni, mint ily magánvállalat.

Tegnapelőtt nagy véres verekedés volt köztük éjjel, az elbocsájtandók meglámadván az itt maradókat; azonban a újjólókkal helyreállítatott a rend. Csak az új újukra készült ruháik léptek össze; ez már olyan sátoros-cigány szokás. — Isten Önnel. Maradok őszinte tisztelője József fh.»

AZ IKREK.

Elbeszélés. — Irta Szomaházy István.

A két kis Szeniczey-leányt, Gizellát és Erzsikét, a múlt farsangon vezették be a világra, a mi közönséges nyelven annyit jelent, hogy ekkor vettek először részt a méhész-egyleti közbirtokosság táncvizgalmán. A két egyforma növésű, nyulánk ikerleány egy csapással meghódította az egész gentryt, s mikor szünóra alatt keztyüs kezükkel egy kissé borzongva emelték ajkukhoz a pezsgős poharat, körülbelül akkora volt a lelkesedés, mint mikor az őrnagy felesége az egyleti tekepályán kilenczet dobott.

Egy héttel a bál után, vasárnap délelőtt, fekete kabátban állított be Gály Bandi, a szolgabíró, a két leány nagyanyjához (szülei halála után az öreg nemzeti asszony nevelte őket), s néhány pohár cognac hirtelen leöntése után ekként szólt:

— «A nagyaságos asszony előtt tán meglepő lesz, hogy így ajtóstul rohanok a házba, de nem vagyok a sok szóbeszéd embere. A kis lányok egyikébe szerelmes vagyok, s minthogy jóval elmúltam húsz esztendő, azt hiszem, komolyan

menni, hogy felvegye és szép nagy tüzet rakjon belőle Szent János éjjelén... Nem, senki... még én se... Az ember testét-lelkét tenni a kockára... De nem is kell törődni!... Lesz valaki, a ki azon éjjel beledugja a pokol tüzes kemencéjébe... Az a valaki pedig a «csort» lesz.»

Az ördögöt hívja a vidéki köznép «csort»-nak...

Talán a zsidó épen arra akarta volna őt felkérni, hogy magyarázza meg e szokat, a melyek érthetetlenek voltak mindazok előtt, a kik nem Maecsedén vagy a környékén laknak, de e pillanatban Frik egyszerre felkiáltott a rémülettel vegyes meglepetés hangján:

— «Mit jelent az a kód, a mely ott a toronyból gomolyog fel?... Csakugyan kód volna?... Nem!... Az ember inkább azt hinné, hogy füst... De ez lehetetlen!... A várkastély kéményei már száz meg száz év óta nem füstölnek!»

— «Ha kend ott füstöt lát, pásztor, akkor az csakugyan füst.»

— «Nem... nem! A messzelátó üvege homályosult el.»

— «Törölje meg hát...»

— «És aztán, ha megtörülöm...»

Frik megfordította a távesőt és miután az üvegeit a subája újjával megtörülte volna, ismét a szeméhez illesztette.

SEBESÜLTEK FÖLKERESÉSE A CSATATÉREN VILLAMOS FÉNYVETŐ MELLETT.

Csakugyan füst emelkedett a torony felett. Egészen egyenesen szállt fel a csöndes léghen és azután egybevegült a felsőbb légrétegekben látszó párákkal.

Frik mozdulatlanul állt a helyén és többé nem beszélt. Egész figyelme a várkastélyra volt irányozva, a melyet az árnyék kezdett elhomályosítani az Orgall fensík irányában.

A pásztor egyszerre leboosította a távesőt és a tarisznya felé nyult, a mely a vállán függött.

— «Mi az ára ennek a messzelátónak?» — kérde.

— «Másfél forint», felelé a házaló.

Szivesen odaadta volna a távesőt egy forintért is, ha azt veszi észre, hogy Frik alkudni akar. De a pásztornak eszébe se jutott az alkuvás. Szemlátomást egy váratlan és megmagyarázhatatlan megdöbbenés befolyása alatt állt. Belenyúlt a tarisznyába és kivette belőle a pénzt.

— «A saját számára vásárolja kend ezt a messzelátót?» kérde a házaló.

— «Nem... a gazdám, — Kolez bíró számára.»

— «Hát az majd visszafizeti kendnek...»

— «Igen... visszafizeti mind a két forintot, melyet érte kiadtam.»

— «Hogyan?... két forintot adott ki érte?»

— «Persze hogy annyit... És ezzel jó éjszaka, barátom.»

— «Jó éjszaka, pásztor.»

Frik az ebeire füttyentett és a nyájával együtt gyorsan elindult Maecsed felé.

A zsidó, mikor távozni látta, a fejét csóválta, mintha valamely félbolonddal lett volna dolga.

— «Ha tudtam volna, — mondá magában, — drágábban adtam volna el neki a távesőmet.»

Aztán helyreigazítván a kirakatát a mellén, a tüszőjén és a vállain, a Zsil balpartján elindult Gyula-Fehérvár felé.

Ne törődjünk vele, akárhova ment, csak futólag jelent meg ezen elbeszélésben. Többé nem fogjuk őt viszontlátni.

(Folytatása következik.)

A VILLAMOSSÁG A CSATATÉREN.

Katonai munkatársunktól.

A csatatér nagyobb ütközet után mindig szomorú látvány. Az oly esetek, kiket az ágyúk különféle lövege, a puskagolyó vagy egy hatalmas kardesapás rögtön megölt, aránylag még legjobban jártak; hiszen kötelességük teljesítése közben haltak meg. Ő reájuk nézve egy nagy közös gödör ép oly dicsőséges temető hely, mint a legfényesebb mauzoleum. De a legnagyobb mértékben sajnálatra méltók azok a szerencsétlen sebesültek, kik minden segély nélkül, örökig kintlódva hevernek a halottak közt. A csata kezdetén a sebesülteket az első harc-vonalból, úgy a hogy, a kötöző helyre szállítják, hol az orvosok gondozás alá veszik őket; de mikor a harc esélyei a csapatok gyors előre- vagy

szerinti ideig, s így a kiküldött egészségügyi katonák és hordágyakat szállító munkások a sebesülteket bárhol is könnyű szerrel megtalálják. Egy ilyen czélra szolgáló kocsi a rajta levő 14 lőerejű gőzgéppel, szén- és víztartóval, továbbá a dynamo-géppel összesen 75 mázsát nyom, vagyis kevesebbet, mint egy hatfontos Uchatius-ágyú a talpával együtt. Két erős ló könnyen elhárja, s a gép kezeléséhez két, külön e czélra betanított ember elegendő. Legújabbban az angolok Szuakimban és Dodds francia tábornok, a Dahomej afrikai királyság ellen küldött sereg parancsnoka, a Siemens-féle világító kocsit használták. Az osztrák-magyar hadsereg szintén Siemens-féle világító kocsikkal van ellátva.

A múlt tél folyamán Budapesten az Új-épület udvarán ily villamos reflektorok világításával nagyon jól sikerült kísérletek tettek. Önként értendő, hogy a villamfény nemcsak a harc-téren maradt sebesültek fölkeresésére, hanem egyáltalán egyéb hadi czélokra is, úgy terepszemlékre, mint erődített helyek ostrománál is kitűnő sikerrel alkalmazható.

EGYVELEG.

* Új bélyegek. A francia kormány a gyarmatokra új postabélyeget adott ki, melyek már forgalomba kerültek. Az új bélyegeken két női alak, a

hátranyomulását teszik szükségessé, mikor a kötöző helyeken a sebesülteknek folyton növekedő száma még a legügyesebb orvosokat is zavarba ejti, mikor végre az egyik harezoló fél megveretve, futásban keres menedéket s az éjsötétsége száll a harcztér iszonyatosságaira, olyankor az emberi nyomornak legborzasztóbb esetei fordulnak elő. Sok olyan ember meghal, vérzik el, kit egyszerű kötözéssel meg lehetett volna menteni; a nehéz sebte esetek pedig a halálközdelem minden kínjait százaszorosán szenvedik át, míg lelküket szörnyű elhagyatottságukban kilehelhetik.

Mire megvirrad, s a győztes fél emberei irgalomból a sebesültek fölkeresésére indulnak, azok nagyobb része már iszonyú kínlódások között kiszenvedett.

Igy volt ez kezdetől fogva a világ minden háborújában az 1870/71-iki óriási harcokig, midőn például az Orleans melletti ütközet után német és francia részről tizenegy ezer sebesült délelőtt 9 órától másnap reggeli 6 óráig fetrengett a csatatéren. Jövőre ez eddig leggyőzhetetlennek látszott nehézségen a villamosság fénye fog segíteni, mely lehetővé teszi, hogy a sebesülteket éjszakának idején is, bármilyen helyen: erdőben, bokrok közt, vagy sziklahasadékokban is fölkereshessék.

Ugy tervezik, hogy minden nagyobb csapatot egy könnyű kocsi fog kísérni, melyen a villamosság fejlesztéséhez szükséges szerkezet lesz elhelyezve.

A villamfényt két nagy és egy kisebb reflektor fogja araszolni bármely irányban és tetszés

kereskedelem és hajózás látható, a mint hajón ülnek és lobogót tartanak. Eddig még csak kevés példány jelent meg, és ezeket a gyűjtők gyorsan elkapkodták.

* Hatalmas hangversenyt rendezett a francia konvent 1794 augusztus havában a Fleurus mellett nyert diadal emlékére. Párisnak csaknem minden zenésze, körülbelül kétezeren, résztvett a hangversenyben. A legutolsó programpontra volt a Marseillaise. Lassan és ünnepiessen énekelték az utolsó verset: «Amour sacré de la patrie» s azután egy kis szünet következett, midőn az óriási, külön e czélra épített hangversenyterem nagy ablaka megnyílt s három hatalmas harang kezdett el harangozni. Együtt 400 ember dobolt, ugyanannyi trombitált s az egész kar rázendítette: «Aux armes citoyens» «Fegyverre polgárok» s e pillanatban 12 ágyúlovás dördült el. A hatalmas hangversenyt Rey, a nagy opera zenekarának igazgatója rendezte.

* A billiárd szó egy a British Muzeumban őrzött mult századi okirat szerint egy Kew Vilmos nevű londoni zálogház tulajdonostól ered, ki üzletének javára eladta a három golyóval esténként íróasztalán szokott játszani rófiával. Bill (William-Vilmos rövidítése) és Yard (rőf) összetételként jött a billiárd szó divathá, mely tehát Vilmos rófiát jelenti.

* Mesés értékű földgömböt készítettett magának a perzsa sah. Atméréje 2 $\frac{1}{2}$ láb, a tavakat és tengereket pompás smaragdok, a különböző országokat különféle drágakövek, különösen gyémánt és zafir helyettesítik.

* A Sandwich-szigetek lakóinak szent vulkánja, a Mauna-Loa, 12 évi szünetelés után most újból kitört, s oly nagy erővel, hogy már eddig is két falut s számos czukornád- és kokuszdió-ültetvényt pusztított el.

ÉV KEZDETÉN.

Hol borultan, hol derülten,
A kiellen, néma ürben
Hogy kereng a földgolyó!
Újját körbe, körbe futja,
Hányadik már, oh, ki tudja,
Ez az újabb forduló?!

Vén idő, te balga gyermek,
A nagy óceánt kimerned
Tán egy kis kagyló elég?
Mért merited egyre, hévvel,
Kagylóddal, a morzsa érvel,
Az öröklét tengerét?

Földünk is a végtelenben:
Buborék, a kék elemben;
Hát mi, földi porszemek!
S minden újabb fordulónál,
Tűnő ernél, elmúlónál
Szívünk úgy fél, úgy remeg.

Új-ér! partodon kikötve,
Bámulunk a szürke ködbe,
Melyen nem tör át a nap;
Am a ködnek tenge vásznán,
El-eltűnő, föl s leszállván,
Arnyalakok rajzanak.

Játszi képek tünde árnya,
Ingra, ringra, lejtve, szállva,
Csalja, vonja lépteid.
Amde csak egy hús fuvallat:
S eltorzítja aggodalmad
A remény csalképeit...

Gyáva ember, mit tündööl?
Mért remegni a jövőből,
Bölcs Isten mit elfedett?
Hidd, van a ki sorsot intéz,
S láthatatlan bár a szent kéz:
Őrzi minden léptedet.

Vargha Gyula.

PETŐFI HÜTLENSÉGI PÖRÉNEK TÖRTÉNETÉHEZ.*

A szabadságharc befejeztével, midőn az osztrák hadi törvényszékek megkezdték véres munkájukat s a nemzet legjobbjai a győztes ellenség boszújának estek áldozatul, előre lehetett gondolni, hogy Petőfi, a forradalom költője, sem kerül el az üldöztetés.

Windischgrätz herceg, a császári hadsereg fővezére, már 1849 elején köröztetett őt, elrendelvény, hogy elfogatás esetében a főhadiszállásra kísértessék. Anonban Petőfi akkor Bem oldala mellett harcolt, a hol nem egy könnyen fer-

közhetek hozzá. Csak 1849 őszén, midőn a nagy nemzeti tragédia immár vége felé közeledett, indították meg ellene is a keresetet. Ő ugyan már akkor a segesvári jeltelen sirban pihent, de halálát még legközelebbi hozzátartozói is inkább csak sejtették, mint tudták. Még sokan hitték felőle, hogy életben van, hogy bujdosik a hazában vagy a külföldön és sokakban élt még a remény, hogy «eljö még és dalland...»

Élőnek tartották üldözői is, és csak is így magyarázható meg, hogy pörbe fogták.*

Petőfi pörbe fogatása, mint említém, 1849 őszén történt. Özvegye akkor épen Erdélyben járt, eltűnt férje nyomait keresve. Miután tartott attól, hogy Pesten maradt holmijait lefoglalják, Egressynének, ki velők egy házban lakott volt (a Kerepesi-út és Sip-utca sarkán levő Marczibányi-házban, a hol a Megváltóhoz címzett gyógyszerár van), levelet írt, melyben kérte őt, hogy ha még nem késő, keresné ki a könyvtárból Petőfi verseinek két kötetét az utolsó

* Az ígató könyvekben egész 1850 május 25-ig «szökevény pártütők» nevezetűk, nejről is eleinte mint Petőfi Sándornól van szó s csak 1851 tavaszán említik mint özvegyet.

(1847.) nagy kiadásból, valamint verseinek kéziratát: mely sötét vörös kötésű s melynek a hátára 1847 van nyomtatva. Ezeket mindenképp föltér keresse ki s küldje el ott maradt ruháival együtt. Butorait pedig adja el mind s csak egy ágyat hagyjon meg ágyamfével; ezt tartsa magánál vagy küldje el Garaynéhoz. A többi könyveket, képeket s az edényeket is félre tétetni kérte, valamint a fiókokban lévő minden papírost, minden kis darab írást, «mert — ír — csak egy betűjét is kívánnám megtartani szegény Sándoromnak.»

* Petőfinének Egressy Gábornéhoz intézett és Eo-lozsvárott, 1849 okt. 14-én kelt levelét Egressy Akos a «Vasárnapi Ujság» 1890. évfolyamának 52. számában közölte, a szerkesztőhöz írt levél kíséretében, melyben a többi között azt írja, hogy «a rémuralom reánk ontott látványa elborította feltarthatatlanul a Petőfi-család tüzhelyét is... s a Petőfiné örökével együtt, ki tudja, mennyi veszett oda, a mit ma tán irodalmunk gyöngyének tartanánk. Anyám, a Petőfiné ohajtásával szemben, úgy a saját, mint a Petőfi el-kobzott, kipusztított lakása előtt némán, tehetetlenül állt. — Egressy úr, úgy látszik, azt hiszi, hogy Petőfi verseinek kéziratát, melyről Petőfiné levelében említett tesz, elveszett s hogy boldogult édes anyja nem tehetett elget barátjáné kívánságának. Megnyugtatóra írhatom, hogy téved. Petőfi verseinek 1847.

Mohamedán csoport a Baqr-i-id ünnepen.

A MOHAMEDÁNOK BAQR-I-ID ÜNNEPE NAINI-TALBAN.

Egressynének még volt annyi ideje, hogy Petőfi verseit, továbbá költeményeinek kéziratát és egyéb irományait összeomagolhassa és elküldhesse Petőfinének. De barátja többi kérését már nem teljesíthette. Mert néhány napra Petőfiné levelének megérkezése után, megjelent Petőfiék lakásán Kotaszek János ügyvéd, mint a jogügyi igazgatóság kiküldöttje és Petőfi összes ingóságait lefoglalta.

A foglalás 1849 okt. 23-dika körül történt, mert e napon «a királyi ügyek igazgatója» már átadta a «pártút» Petőfi lefoglalt javaira vonatkozó iratokat. A lefoglalt ingóságokat azután Kotaszek elárverezteté, a miről 1850 febr. 16-án tett jelentést. 226 frt 29 kr. folyt be pengő pénzben, mely összeget a kártalanítási alap részére, a budai es. k. főfizető hivatalnak adták át.

Az árverésen úgy látszik csak a könyveket adták el, továbbá Pákh Albert némi butorait, melyeket Pákh 1848 nyarán Petőfinél hagyott, midőn a gräfenbergi fürdőbe utazott, a honnan csak 1850 nyarán tért vissza. Petőfiné butorait, melyeket hozományul kapott volt, a főügyési hivatalba vitték. 1850 július 22-én, röviddel másodszeri férjhez menetele előtt, folyamodott kiadatásukért, de hasztalan. Több sikere volt Pákh Albert kérvényének, melyet «illetéktelenül» lefoglalt ingóságai visszatartása végett 1850 szept. 1-én nyújtott be a jogügyi igazgatóságnál. A butorokat ugyan már nem kaphatta vissza, miután azokat már eladták volt, de az érték befolyt 54 frt 8¼ kr.-nyi összeget 1851 január hó 28-án a es. k. kincstári igazgatóság a pesti sóháznál részére kiutalványozá. Petőfi özvegye (az igtató könyvben 1851 február 1-én először említették így) Pákh követeleése ellen nyilatkozatot adott be, de ezt a kincstári igazgatóság nem vette figyelembe.

Néhány héttel e nyilatkozatának benyújtása előtt — 1851 február 1-én — Petőfiné újból folyamodott férje lefoglalt vagyonának kiadatásáért. A jogügyi igazgatóság most már áttette kérvényét a pesti hadi törvényszékhez, a mely márcz. 9-én kelt átiratában oda nyilatkozott, hogy Petőfi Sándort illetőleg nála semmi sem fordult elő s így bírói beavatkozásra ok nincsen («dass in Betreff des Alexander Petőfi bei dem

selben Nichts vorgekommen und daher auch kein Anlass zu einem gerichtlichen Einschreiten wider ihn vorhanden sei»). Erre azután a jogügyi igazgatóság márcz. 28-án fölirt az országos pénzügyi igazgatósághoz; mellékelte Petőfiné folyamodványát és közlé a pesti hadi törvényszék átiratát, hozzátéve, hogy ily körülmények között nem marad más hátra, mint kiadni Petőfinének a kérdéses ingóságokat, melyek őt úgyis mint Petőfi özvegyét, úgyis mint Petőfi kiskorú fiának gyámját törvényesen megilletik. Mivel azonban Petőfinék részben eladott ingóságából a befolyt összeg a budai főfizető hivatalnak adatott át, a jogügyi igazgatóság fölkeré az országos pénzügyi igazgatóságot, hogy ezen pénzüsszeget a Pákh részére utalványozott összeg levonásával Petőfiné részére utalványozni sziveskedjék. Butorait az állami főügyési hivataltól már márcz. 19-én, néhány nappal a pesti hadi törvényszék átiratának kelte után vette át Petőfiné, az eladott ingóságokból befolyt összeget pedig ápril 10-én fizették ki neki az országos pénzügyi igazgatóságnak ápril 4-én kelt rendelete folytán. S ezzel a Petőfi ellen megindított hitlenségi per be volt fejezve.

Dr. Baróti Lajos.

A BAQR-I-ID MOHAMEDÁN ÜNNEP.

Két képet mutatunk be Kelet-India éjszaki nyugati vidékéről Naini-Talból, melyek a mohamedánok egyik legnagyobb ünnepének, a Baqr-i-id ünnepnek részleteit tüntetik föl. A mohamedán világ más részeiben is divatozó ez az ünnep, de különösen Kelet-Indiában s Perziában tartják meg igen szigorúan. A Baqr-i-id név tehát-ünnepet jelent, mivel ilyenkor különösen tehenet áldoznak fel, de hívják Id-uz-Azha-nak (népiesen Id-uz-Zoha), azaz áldozat ünnepének vagy általában «Nagy-ünnep»-nek is s meghatározott napja a Zul Hidzsa 10-ik napja, azaz a mekkai zarándoklás befejező része.

Egyetlen mohamedán ünnep sincs, mely anynyira emlékeztetne bennünket a régi

zsidók áldozati ünnepeire. Már Jellaluddin Suyty, régi híres mohamedán hittudós állította, hogy ez az ünnep összeköttetésben áll azzal a bibliai történelemből ismert eseménnyel, hogy Ábrahám fel akarta áldozni fiát az istennek (a fiút a mohamedánok következetesen Ismaelnek hívják) s így az ünnep tényleg a bűnbocsánat elnyerése végett hozott áldozat, melyet a kereszténység hite szerint Krisztus keresztre feszítése felelegessé tett. A mohamedán hitregék szerint Ábrahám (szertintük Ibrahim) kegyes ember volt, ki 100 napon át különféle áldozatokat hozott istennek, először tevé, aztán lovat, majd kecskét és más állatokat. Az uristen azonban mindezekkel az áldozatokkal nem elégedett meg, s azt követelte tőle, mi neki legkedvesebb, s így a századik napon Ismaelt, saját fiát, hozta áldozatul. Mekkában s más bűnesjáró helyeken az Id-ul-Fitr ünnep után, mely a mekkai zarándoklásnak utolsó előtti ünnepi pontja s közös imából áll, a nép visszatér otthonába vagy szállóhelyére s a család fő vagyoni állása szerint kecskét, juh, tehenet vagy tevé viz háza küszöbe elé, s e szavakat «A nagy isten nevében» többször ismételve feláldozzák azt s a levágott állat húsát három részre osztják, két harmadot a család fogyaszt el, egy harmadát pedig a szegényeknek adják. Egy igen tekintélyes hittudós véleménye szerint az ily módon feláldozott állat a feltámadás napján szöröstül-böröstül helyet foglal az itélet serpenyőjében s a kiöntött vér az istenség elé jut.

Kelet-India mohamedán lakossága, kik közül különben is évenként több ezer ember szokott Mekkába zarándokolni, igen hűségesen üli meg a Baqr-i-id ünnepet évenként s Naini-Talban, hol az ünnep egészen nyilvános lefolyású, az angolok s más európaiak kíváncsian nézik az itt lefolyó látványosságokat.

CEYLON, A PÁLMÁK, A PIROS LOTOSZ ÉS A KOLIBRIK.

Egy, éles kritikáiról híres folyóiratunk azt írta meg egyik rajz-íróknál, ki nagy kedvelte a festőket az erdő, a mező és a nádas állatvilágát, hogy az állat-alakokat zsúfolja. Csak benéz az erdőbe s már látja a farkast, a rókát, az őzet, a nyulat, a nyestet, a borzot, szóval mindazt, a mi abban az erdőben élhet ugyan, de egyszerre együtt sohasem látható, stb. Ez a zsúfolás hiba; de a mondott esetről mégis áll az, hogy az író legalább nem hoz föl oly állatokat, a melyek a leírások színhelyén nem fordulhatnak elő s csak a zsúfolással vét a természeti kép hűségé ellen.

Más fajta az a zsúfolás, szertelenkedés, mely bizonyos leírásbeli csengés-bongás kedvéért olyanokat markol el alkalmaz, a mik a leírások színhelyén nincsenek meg és nagyon sajnálom, hogy a dr. Gáspár Ferencnek most egy vaskos kötetben megjelent útirajzából a «V. U.» legutóbbi számában közölt, Ceylon szigetére vonatkozó mutatvány ebben a hibában leledzik, még pedig igen-igen nagy mértékben; hozzá még abban is, hogy fogalomzavar és teljes lehetlenségek váltakoznak benne.

Ehhez a hangzatos mondáshoz:

«A kókusz, areka, banán, cinchona és kakao,

egyáltalán a forró égöv összes pálmafajai mélabán lelő, széles, hosszú leveleikkel csaknem egyetlen zöld mennyezetet képeznek... a következő megjegyzések férnek. Legelőször is a banana nem palma, mert a kákák közé tartozik; másodsor a cinchona nem palma, mert a bűzérfelek közül való, hozzá amerikai növény; a doktor urat valószínűleg az tévesztette meg, hogy ez szolgálatja a china-kéreg és port, China pedig Azsiában van; csakhogy itt is úgy van a dolog, mint a pulykával, melynek németül «Indian» a neve, holott Amerika a hazája. Mindezek onnan származnak még, hogy Kolumbus a mikor elindult, Kelet-India felé kereste az utat: de Amerikát fődözte fel; maguknak az amerikai bensülötteknek is így keletkezett az «indian» nevik. A cinchonára nézve csak tenyésztési kísérleteket tettek s nem is Ceylonban, hanem Jávában. Harmadsor, a kakao sem palma, mert abba a rendbe tartozik, a melybe szerény mályvánk, sőt hársfánk is; a mi pedig még fontosabb, ez is Amerika növénye. Negyedszer, ha a doktor úr azt mondja, hogy azon az egy ponton «a forró földöv összes pálmafajai» vannak együtt, akkor ez, még ha az a pont botanikus kert is, bizony nagy baj; a tudomány ötszáznyolcvan pálmafajt ismer, ezeknek pedig egy teljes ötödrésze Amerika sajátja, tehát nem lehet ott Ceylon leírásában.

Lássuk ezt a leírást: «Az egész tó olyan, mint egy kolosszális zafirba (?) foglalt óriási gyémánt... tükrét helyenként egészen elborítja a széles levelű lotosz fehér és piros virága» — Fehér és piros lotosz! — helyesebben Nelumbo, mert Ceylonban ez a neme nincsen, hanem van fehér, leheletszerű rózsaszín árnyékolású; no, de ez még nem volna baj; hanem baj az, hogy kevés sorral alább ez a virág, melynek átmérője lehet 15—16 centiméter, a levele 20—40 cm. ugyanazon a tavon a Viktoria régiát jelenik meg együtt, avval a hozzáadással, hogy óriási «kelyhe» egy gyermeket is elbir. Nem feszegetem — noha nem találok nyomát, — hogy a Viktoria régiát átláptálták volna Amerikából, mely hazája, — Ceylonba; meglehet; de az a virág, mely hasonló a mi lotosz virágunkhoz, tehát alapjában véve nem kelyhes, nem bírhat el egy gyermeket, mert csak 40 cm. átmérőjű; a levele inkább, mert széle tányérszerűen föl van vetve, — talán erre vonatkozhatnék a kehely? — s akad olyan is, mely két méter átmérővel bír.

Az érző mimosával sem szerencsés a leíró. Talán toll vagy sajtóhiba, hogy a «pubica mimosának» írja, mert a fajneve bizony «pudor»-tól származik, tehát «pudica». — De az már nem sajtóhiba, hogy ennek is a kelyhe záródik, holott csak a levelek záródásáról lehet szó. Különböző is a braziliai növény, mely Ceylonban csak vendég, akár csak a mi virágházainkban.

És most lássuk a kolibrik dolgát. Dr. Gáspár ezikének egyik helye így hangzik: «A hatalmas pálmatorzsekre kúszó orchideák kelyhén játszva enyelegnek tenyérnagyságu lepkék a parányi kis kolibrikkal.» Lemondok arról, hogy a «kúszó orchidea» kifejezést tüzetesebben vegyem s hagyom a «kelyhet» is, mely, úgy látszik, a jeles utazónak kedvelt szava. Hiszen meglehet, hogy a kúszó Vanillát is átláptálták ismét Amerikából Ceylonba; akad sok kelyhes Orchidea is. De már az, hogy Ceylonban a tenyérnyi lepkékkel kis kolibrik enyelegjenek, hát az bizony lehetetlen, még pedig azért, mert az összes kolibri fajok — úgy négy száz körül — csupán és egyedül Amerikában élnek, ennek a földrésznek sajátos, jellemző szárnyasai.

Azt gondolom, hogy olyan, már terjedelménél fogva is számot tevő útleírások, a minő az ismertett is, csak akkor hajthatnak igazí és tartós hasznót a közművelődésnek, ha a természetrajzba vágó meghatározásai nem vétenek a valóság ellen. És ezt annál is inkább megkövetelheti a köz, mert pálmák, lotosok, kolibrik s hasonló hangzatosabb útleírásai tartozékokra nézve nincs is szükség valami mélységes szak tudásra: minden valamire való ismeretek tára, magyarul «Conversations Lexikon» megövíja a laikus író a szarvashibáktól és baklőveésektől.

Ezt leginkább azért írtam, mert újabb időben sokszorosan tapasztalom, hogy a realiztikus irányzat fölkarolja ugyan a tájrajzot, ki is színezi fáknak, bokroknak, virágoknak és füveknek megnevezésével, de legtöbbször olyanokkal, a melyeket a táj fekvése egyenesen kizár.

HERMAN OTTÓ.

A ROMÁN TRÓNÖRÖKÖS NŐSÜLÉSE.

Élénk emlékezetben lehet még olvasóinknak az a nagy port vert fejedelmi regény, midőn a román trónörökös, a Carmen Sylva név alatt is ismert román királyné jóakarátú köznevelésével egy szép bojár leányt, a királyné egyik udvarhölgyét eljegyezte, de az eljegyzést a román politikusok erőlyes fellépése megsemmisítette. A román királyné és pártfogoltja eltávoztak Romániából, s még sokáig elkeseredetten küzdöttek a politika hatalma ellen, és a közvélemény egy része, mely a szerelem költészetét a fejedelmi körökben mindenkor jó szemmel nézi,

egy állapította meg. Ez a Lipót herceg jelenleg a Hohenzollern-család egyik ágának feje, s az ő öccse a jelenlegi román király, kit 1866-ban, midőn még fiatal porosz hadnagy volt, választottak meg Románia fejedelmének s 1881-ben kiáltották ki királynak. Mivel a király gyermektelen, a trón Lipót hercegre és gyermekeire jutott volna. Maga Lipót herceg azonban s legidősebb fia, Vilmos herceg, lemondtak jogairól s így a fiatalabb herceg jelöltetett ki Románia trónörökösévé, s ezt a román kormány 1889 márcz. 18-án ki is hirdette. A trónörökös Ferdinand Viktor Albert Mainard herceg azóta legtöbbnyire Romániában tartózkodik, hogy leendő országának nyelvvel és szokásaival teljesen megismerkedjék.

A ROMÁN TRÓNÖRÖKÖS ÉS MENYASSZONYA

sokáig hitte, hogy sikerül legyőzni az akadályokat s a szép Vacarescu Helén egykor csakugyan román királyné lesz.

Most már annak teljesen vége. A román trónörökös, Hohenzollern Ferdinand herceg, január 10-én esküszik örök hűséget egy más nőnek, ki, mint leendő királyné, sokkal inkább megfelel a románok ohajainak, mert királyi vérből származik, sőt Európa egyik leghatalmasabb fejedelmi családjának tagja. A menyasszony ugyanis Mária Alexandra Viktoria hercegnő, az edinburghi herceg legidősebb leánya s így az angol királynő unokája. Még fiatal leány, 1875 okt. 29-én született s így tíz évvel fiatalabb vőlegényénél, ki 1865 augusztus 24-én látta meg a napvilágot Sigmaringenben, a Hohenzollern család ősi fészkeiben. Itt, e délnémetországi várbán, mely már századokkal ezelőtt is a jelenlegi német császár őseinek birtoka volt, lesz az esküvő, mert a vőlegény atyja, Lipót herceg,

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Czóbel Minka. «Maya.» Budapest, 1893. A kis kötet két részből áll, az első «Az élet könyvéből», a második «A halál könyvéből» címet visel. E két jellemző cím is mutatja, hogy a költő, ki már korábbi kötetekben is örömet foglalkozott a lét nagy kérdéseivel, itt a két legnagyobb probléma, az élet és halál sötét titkait kutatja. Arany János mondta Tompa egyik költeményéről: «Oly helyeken jár a költő, a hol féltjük az embert. Állítson a költő keresztet az ily pontokra, hogy itt veszélyes a járás.» Ugyanezt ismételnék Czóbel Minka számos költeményénél s szinte döbbenve kérjük, hogy mer egy gyöngé nő ott járni, a hol a legerősebb fejj férfi is sokszor behunyja szemét, hogy el ne szédüljön. Ilyen az «Eunoia», melyben a végnélküli Nirvánában szunnyadó Istent rajzolja, ki álomban megeremti az álmot s megálmodja magát, az eget és földet, az

kiadása, továbbá költeményeinek sötét-vörös kötési kézírata, valamint Petőfi barátainak hozzá írt levelei és Petőfi egyéb irományai megvannak a nemzeti múzeumban, a hova Petőfi István halála után kerültek. Előbb Petőfiné, majd Petőfi Zoltán birtokában voltak. Az iratok között egész jelentéktelen följegyzések is találhatók, mint például Shakespeare drámáinak, továbbá több francia és angol könyv jegyzékei, melyeket Petőfi írt össze. Nem hihiető, hogy Petőfi ezeket és barátainak hozzá írt leveleit magával vitte volna, midőn 1849 július elején, az oroszok betörésekor családjával Mezöberénybe vonult. Azokat Egressyné küldötte el Petőfinének, különben valószínűleg elveszték volna. A nemzeti múzeumban Petőfi könyveiből is van néhány darab. A «Petőfi újabb reliquiái» című gyűjteményem előszavában úgy nyilatkoztam, hogy Petőfi ezeket, mint kedvenc könyveit, magával vitte, midőn Pestet odahagyá. Ez azonban csak egyik-másik könyvre nézve állhat. Azon könyvek, melyek számozva vannak, s melyek a jegyzékben ugyanazon számok alatt felsorolt könyvekkel egyeznek, kétségtelenül Petőfi könyvtárában voltak akkor, midőn nála a foglalás történt. Hogy e könyvek megmaradtak, az véleményem szerint csak úgy történhetett, hogy azokat valaki az árverésen megvette, a kitől utóbb Petőfiné birtokába kerültek.

Dr. B. I.

Imádkozó mohamedánok a Baqr-i-id ünnepen.

A MOHAMEDÁNOK BAQR-I-ID ÜNNEPE NAINI-TALBAN.

irodalmi lapot indított, melyet azonban betiltottak. Az 1861. évben összeült országgyűlés feloszlata után 1862. február 28-án a katonai hatóság elfogatta s felségárulást állította a bíróság elé. Ekkor halálra is ítélték, de a halálos ítéletet kegyelem útján tizennégy évi várfogságra változtatták át s Péterváradra vitték börtönbe. Fogságából azonban még ez év nov. 23-án szabadon bocsátották. Forgách gróf akkori kancellár közbenjárására. Az osztrák-poros háboru alatt a katonai rögtönítélő bíróság elé huzolták, a vádak alaptalansága azonban kiderült. Ekkor Szilágyi családjával együtt külföldre költözött. Onnan hazatérve, 1869-ben Hódmezővásárhely választotta meg a parlamentbe. A következő országgyűlésre 1871-ben Székely-Udvahely város választotta képviselőjeül, ugyanez kerületben nyert mandátumot 1874-ben is. Emez országgyűlés vége előtt mandátumát letette s visszavonult a politikától, hol sok támadásnak volt kitéve, s népszerűsége elmult. Özvegyet és két fiut hagyott hátra. Az egyik, Lajos főmérnök, az opera gazdasági főnöke, Emil pedig titkár a honvédelmi miniszteriumban.

FLEGLER SÁNDOR volt zürichi tanár, utóbb Nürnbergben a Germanische muzeum öre, meghalt Benseimban, 89 éves korában. Hazánkigazgi barátja volt, s több munkát írt rólunk, jelesenkül és történetirodalmunkról, melyekből több magyar fordításban is megjelent. Mikor Szalay László Svájcban élt, akkor ismerkedett meg Fleger Sándorral, ki aztán megtanulta a magyar nyelvet is. A derék német tudós akkor írt rólunk, történelmünkéről és szellemi életünkéről, mikor a legszomorúbb időket éltük. Mult évi decz. 12-ikén elhunyt, de halála híre csak most érkezett el hozzánk.

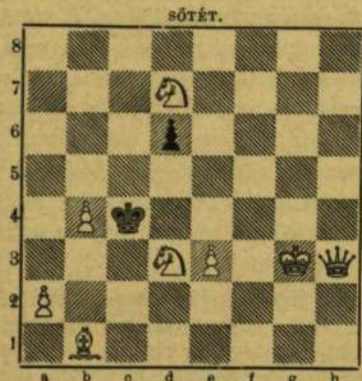
DELPIE ALBERT, a jeles francia író, meghalt Párisban, hosszas szenvedés után, 43 éves korában. Regényei közül többet («Coralie fia», «A marquis-nő», «Odette házassága») magyarra is lefordították.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Róza FERENCZ, szeged-belvárosi apátlébanos, az egész csanádi egyházmegyében nagybecsű és népszerű lelkipásztor. — BURIAN JÁNOS, cs. és kir. ezredes-hadbíró, a belgrádi osztrák-magyar követtség tagja, Belgrádban, hol katonai díszszel temették el. — BRÖSZ JÓZSEF, a kassai ev. magyar-német egyház volt felügyelője, a tiszai kerületi gyámintézet volt világi elnöke, Kassa város köztörvényhatósági tagja, Egerben, 70-ik évében. — KÓJI COMAROMI ISTVÁN, Abauj-Tornavármegyei gőnczi járásának tiszteletbeli főszolgabírája, az abauji reform. egyházmegye világi főjegyzője, Kassán. — WINDSORI HICKMAN KÁROLY, Eger város főmérnöke, angol nemesi család sarja, ki a szabadságharc kitörésekor a bécsi halálfejes legióval mint hadnagy jött Magyarországra, a szabadság-

harc után nehéz fogságba jutott, majd Nagy-Várkonyon telepedett le, hol sokáig a város főmérnöke volt. Hatvanégy évet élt, s benne Várad Antal írónk apósát gyászolja. — NYOMÁRY JÓZSEF, föld-birtokos és zemplén-vármegyei bizottsági tag, 67-ik évében, S. A.-Ujhelyen. — HORVÁTH JÓZSEF, közbirtokos, Nemes-Ládonyban. Az elhunytban Horváth Sándor budapesti evang. lelkész s Horváth Samu téthi lelkész édesatyját siratja.

SAKKJÁTÉK.

1755. számú feladvány. Weinheimer R.-tól.

VILÁGOS.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1747. számú feladvány megfejtése.

Schriber F.-tól.

Megfejtés.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
 1. Bh3-e3 ... d4-e3: (a) 1. ... B t. sz. (b)
 2. d3-d4 t. sz. 2. d3-c4 ... K lép.
 3. V matot ad. 3. V mat.

Világos. b. Sötét.
 1. ... Kf5-e6
 2. Bc3-e3 ... t. sz.
 3. V v. B mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Kesztemény: Balogh Diénes. — A pesti sakk-kör.

Szerkesztői mondanivalók.

Sötétség. Kereszt, nehéz kereszt. A boldogság életben. Az elsőt a közlendő köze soroztuk. A második is csinosan kezdődik, a negyedik versszakban azonban a «remény»-nek rimfál való ismétlése a jó hangzás rovására történik, az utolsó versszak pedig

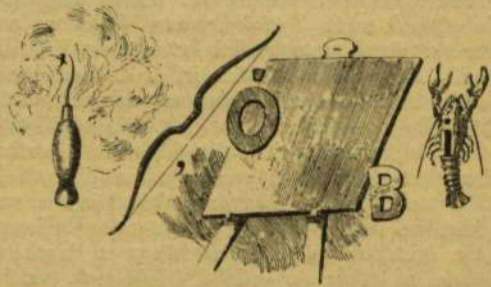
épen nem sikerült. A harmadik versnek befejező strófiája biográd.

Biographiám. Életemből. Az első elég ügyes; de a második nagyon elnyújtott, lapos. Lapunkban különben, mely sikerültebb művekkel el van látva, az előbbiek sem szoríthatunk helyet.

Vadász dal. Hangzatos, sőt hangulatos; itt-ott azonban simításra szorul, pl. a refrain; «Hangozzék a rengeteg» nem szép.

Őszszel. Már mondunk róla véleményét. Az új versszak, melylyel meg akarja toldani, elég csinos, semmiestre sem árt a költeménynek.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 52-ik számában közölt képtalány megfejtése: Szeretem a reggelt, midőn a jegenyék sudarára enyhén süt a nap sugára.

Heti naptár, január hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israélita
8 V. A 1 Szeverin ap. A 1 Szeveria	27 D Istv I. vért. 20		
9 H. Julián vért. Julián	28 Több ezer v. 21		
10 K. Vilmos pk. Pál rem.	29 Aprószentek 22		
11 S. Hygin p. vt. Péaktudó	30 Anizja sz. vt. 23		
12 C. Tazián vt. Tazián	31 Melánia 24		
13 P. Vidor (Hil.) pk. Vidor	1 Jan. Újév 1893 24		
14 S. Bódog áld. vt. Bódog	2 Szilveszter p. 26 Sab. V.		

Holdváltás. ☾ Utolsó negyed 9-én 11 óra 28 pk. regg.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg G. (cs. kir. ndv. szállító) selyemgyára Zürichben, privát megrendelőknek közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemzöveket, méterenként 45 krtól 11 ftt 65 krig. postabér- és vámmentesen, sima, csikos, kozakozott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

Legjobb és Leghíresebb
 Pipere Holgyor
La VELOUTINE
 Különleges Rizpor
 BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
 PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS

1893. jan. 193. sz. 1893. jan.
BUDAPESTI SZEMLE

A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti
GYULAI PÁL.
 TARTALOM:
 Az építést I. Mátyás király alatt. — Pasteiner Gyulától.
 Az Edda eredete. — Heinrich Gusztávtól.
 Keppler. — Domanovszky Endrétől.
 Colette fogadalm. Regény. (L.) — Schnitz Johanna után, francziából — L. N.
 Költemények. Téli táj. — Lóvay Józseftől. — Őzsi hangulat. Lenau után, németből — Kozma Andortól.
 A magyar művészet válságos helyzete. — Kl.
 A mesterséges esőről. (L.) — I. S. K.
 Ertesítő. A Pallas nagy lexikona. — nyi. — Szűry D.: Rajzok. — s. — Mollinari: Religion. — Bernát István-tól. — Jókai M.: Négy elbeszélés. Tolnai L.: Csak egy asszony! — m. — Mazzoni G.: Avviamento allo studio critico delle lettere italiane. — dó. — Harasztinó Réci J.: Tündérmesék. — r. — Radó V.: Eredeti magyar gyermek- és népmesék. — i. — s. — Új magyar könyvek.
 Megjelen évenként 12-szer 10 ívnyi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 forint, félévre 6 frt.
 Franklin-Társulat
 magyar irod. intézet és könyvnyomda Budapestben.

NYERS-VASELINE
 legjobb borszír.
 Just és Társa, Bécs XII/2
 2 1/2 kg szelencs 4 + 4 kilo
 1/2 kg szelencs 2 + 2 kilo
 A birodalom minden postállomására frt 2.50 posta-utánvétel. 35 vagy 50 kilo köbölben, U. 40 illetve 35 kr-áival különként. Bécsből v. Zimri (Erdélyben) elvitte. Ismét-eladókra kis csomagolások

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható.
HATÁRIDŐ-NAPTÁR
 az 1893-dik évre.
 mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdasztek, utasok és útekek számára hasznos jegyzetekkel és 366 üres lappal ellátva, írópapíron.
 Ára kemény kötésben 1 frt 20 kr.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:
BALLAGI MÓR.
 *
MAGYAR-NÉMET NÉMET-MAGYAR KÉZI-SZÓTÁR.
 Magyar-német rész. Ára füze 2 frt 50.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:
MAGYAR-HORVÁT HORVÁT-MAGYAR SZÓTÁR.
 Közhasználatra összeállította SPICER MÓR.
 I. RÉSZ: MAGYAR-HORVÁT RÉSZ.
 Ára füze 2 frt.
 A II. vagyis horvát-magyar rész 1893 febr. hóban jelenik meg.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:
TENGERI ÉS TENGERPARTI TÖRTÉNETEK.
 Írta DRACHMANN HOLGER.
 Fordította Dr. BAJÁN MIKSA.
 Ára füze 1 frt 40.
 Tartalma: Drachmann Holger életrajza. — A vízözönmondája. — Meghalt és eltemették. — A partira mosott története. — Megkerül-e a fokot. — Hogyan és miért jutott a főrévkalauz a zenélő szekrényhez. — Egy kedélyes szeglet. — Meghalt és eltemették. — A hajótemploma. — Regény a homokbuczkák közt. — A Horn-fok körül. — Néma leírás egy hajótörésről. — Egy karácsonyest. — A vándor elbeszélései: A kétszer-sült. — Szeretőkéről, asszonyokról. — A nyugatindiai kendő.

AZ
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZÉNYTÁRSULAT
 BUDAPESTEN

1. A mezőgazdasághoz egyáltalában szükséges összes saját hazai gyártmányu, elismert kitűnő gépeit és talajmivelő eszközeit ajánlja.
2. Minden a gazdasági gépszakmába vágó felvilágosítással és tanácsal szivesen és díjmentesen szolgál.
3. Az összes gyártmányait magában foglaló képes árjegyzékét kívánatra készséggel megküldi.
4. A gyártelep Budapesten, külső váci-út 7. szám alatt van és annak megtekintése érdeklődőknek készséggel megengedett.

Levél-czim:
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZÉNYTÁRSULAT
 BUDAPESTEN.

Legujabb! 4502 Legujabb!
„Intona“
 (Ariston) acélhangokkal
 változtatható érezhetőképpel és korlátlan műsorral. — Ezen új találmány hangszere minden előzetes tanulmány és zenésmeret nélkül száz meg száz tetszésszerűt zenedarabot lehet játszani.
 Ára 12 frt, a kótalapak drbja 30 kr.
 Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve!!
 Sternberg Armin és Testv. Hangszer-Ipar. Harmonikáról
 177 New Bond Street, London, és kapható mindenütt.
 Mechanikai hangszerekről külön árjegyzék. Budapest, VII., Kerepesi-út 36. sz. külön képes árjegyzék.

WEINWURM ANTAL
 tenykepez első magyarország chemigraphiai műintézete Budapest, IV., Károly-utca 3.
 készít mindennemű czinkdézűt díczet autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia után. Alaprajzok, térképek, hálózatok fotolitográfai úton a legújabb nyosokban sokszorosítottatnak.
 Külön berendezés házonkívül való fényképfelvételre.

Alkalmi ajándékok
 legnagyobb választékban kaphatók
FUCHS JAKAB
 kosárfonó és gyermekkoosiggyárosnál
 Budapest, a Harisbazárban.
 Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

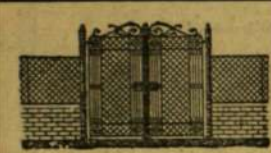
A HAJ és SZAKÁL SZINE
 „Eau de Kala“ segélyével.
 Teljesen ártalmatlan, a haját és szakált erősíti s 15 napon át való használat mellett visszazítja annak eredeti színét. **Barna, gesztenyesszín és világos barna** ára 4 frt, fekete és szőke ára 5 frt.
 Magyarországi főraktár:
 Budapest, király-u. 12 Török József gyógyszerl.

MEGJELENT!
A NŐI SZÉPSÉG
 Művészetének Tankönyve.
 D. D. GRÓFNŐ JEGYZETEI UTÁN ÍRTA
BRANKOVITS GYORGY.
 A másfél száz lapra terjedő sűrűn nyomott füzet, gazdag tárháza a testi élet és egészség fenntartására vonatkozó tanácsoknak és utasításoknak. Biztos tájékoztatást nyújt a legmegbízhatóbb szépség szerke bevásárlási forrásairól. Az örök szépség tankönyve és könyv, mely e nemben uttörő is: egyetlen magyar szépségügyi könyv. Egyedül kapható a «Magyar Nők Lapja» kiadóhivatalában, Budapest, Kis hid-utca 9. szám, füze 80 kr., kemény kötésben 1 frt 20 kr.-ért. A ki pedig a «Magyar Nők Lapja»-ra 1/4 évre előfizet 1 frt 50 kr.-ral, az díjtalanul megkapja a «Női Szépség Tankönyvet» 20 kr. szállítási és csomagolási díj melléklésével. 5033

Elalvás kizárva!
 Amerikai
ébredő óra
 1 frt 95 kr.
 Naptárral frt 2.50 világító óralappal 50 krral drágább.
 6 darabnak egyszerre való vásárlásánál 10% jutalék.
ZSEBÓRÁK.
 Uri és női remontoir, erős fedéllel. Jelző: «tartós!» dupla ezüst fedéllel frt 4.—, háromszoros fedéllel frt 5.50, horog-szerkezettel masszív fémjelzett ezüstfedéllel, kettős fémjelzett 12 lates ezüst fedéllel 15 kőre kettős fedéllel frt 7.75, háromszoros fedéllel frt 8.75. Gyász uri és női remontoir órák fekete-acél fedéllel frt 6.— háromszoros fedéllel 9.— Kalkukóra dusan meteszt pajszsal, majdnem 2 m. hosszú, ütészek. frt 6.— Kalkuk és ptyppalatytó valamint ismétlés szerkezettel majdnem 1 m. hosszú ára frt 18.50. 50 frton felül megrendelésenként 5% jutalék, 2 évi jótállással. — Képes gyári árjegyzék ingyen.

Kinek van szeplője?
 vagy bármilyen folt, vagy pattanás az arcán? Az teljes biztonsággal fordulhat annak eltüntetésé végett a **világhírű Serail arczenkőcsőhöz**, mely nemcsak eltávolít mindenféle börtisztatlanságot, hanem az **arcbőrt vakító fehérre, tisztává és üdévé teszi.** — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr. Ugyanott kapható: Vasas chinabor, gyengeség ellen. Pepsinbor, rossz emésztés esetén. 1 üveg ára: 1 frt 20. 5 üveg franko küldve 6 frt o. 6. 4714
 Rozsnyay Mátyás gyógyszerész, Aradon.

BUDAPESTI CZÉGEK.

KOLLERICH PAL ÉS FIAI
első magyar 4999
sodronyszövet-fonát és
szitaárny-gyára
IV., Ferenc József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításon első
díjjal kitüntetett gyártmányát

CALDERONI ÉS TÁRSA
[Látszerészek.]
Látszerek raktára váci-utca 30. szám.
[Eszközök és tanszerek raktára:]
Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
Árjegyzék kívánatra bérmentve, ingyen.

Fájós lábakra
ajánlom készítményemet
GERŐ ADOLF
cipész mester
V., Fűrdő-utca 2. sz.
Dianafürdő-épület.

HÜTTL TIVADAR
cs. és kir. udv. szállító.
Az ország legnagyobb
porcellán-raktára
BUDAPEST,
Dorottya-utca 14. szám.

KILIÁN FRIGYES
m. kir. egyetemi könyvtáros,
IV., váci utca 30.
A magyar, francia, angol és német
irodalom dúz raktára. — Díszmü-
vek. — A világirodalom remekirői. —
Építészeti és technikai munkák. —
Imakönyvek stb. 5001

KÖZPONTI
VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV. TÁRSASÁG
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindennemű érték-
papirokat és pénznemeket.

KERTÉSZ TÓDOR
bel- és külföldi
műiparúrok raktára.
BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Kívánatra új nagy képes ár-
jegyzéket bérmentve küld.

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest (Foncière-palota).
Legnagyobb raktár 5016
férfi- és női esőköpenyekben,
gummicipőkben, csizmákban és nadrágvédőkben stb.

A legkitünőbb magvak
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedésében

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legolcsóbb sorvető-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., váci körút 21-ik szám.

Toronyórákat
legolcsóbban, legújabbban és legjob-
ban készít: 5002
Mayer Károly L.
órágyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

Főüzlet: **BUDAPEST** Fióküzlet:
Andrássy-út, 23. sz. Koronaherczeg-u., 19.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

GRÖBER LAJOS
kosár-fonodaja,
IV., Kigó-u. 6.
Hangjegytartók
munka-asztalok
stb. nagy választékban.
Képes árjegyzékek bérmentve.

SZELNÁR JÓZSEF
UDV. SZÁLLÍTÓ
VIRÁG-CSARNOKA
BUDAPESTEN. 5008

VÉRTESSI SÁNDOR
udv. illatszerár „Vénushoz” 5007
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszerkeket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműket,
ugyszinte nagy választékban bel- és külföldi tolltoll-cikkkeket.

BÜVÉSZET
Könyvem egyszeri átvételése után,
már az első napon tarthat, még a
legirratlanabb ember is, feltűnő
keltőbűvészetét előadást, előkészít-
let és költség nélkül. A könyv
világhírű bűvészek által előadott 80
rendkívül meglepő mutatványt tar-
talmaz s minden mutatvány rajzok-
kal van ellátva. — A könyv ára bér-
mentve 1 frt. Kívánatos ingyen
küldök bárkinek. A bűvészetből
személyes oktatást is adok.
Budapest, Kertész-utca 35. sz.
5041 **Friedmann Simon.**

TÉA, RUM
COGNAC!
3 üveg 7/10 *** 5 frt
5 liter cognac 8 frt
1. Jamaica-rum, 2/3 kilo kara-
ván-téa eredeti kínai-doboz-
ban, 1 kilo fin. vegyes téa-süte-
mény, 1 üveg 7/10 *** cognac,
mindössze 6 frt
és pedig bérmentve, c-omago-
lás és szállítással együtt,
Sárkány Józsefnél,
Budapest, Erzsébet-körút, 54.

Legmagasabb
PÉNZ-KÖLCSÖNÖK
SORSJEGYEKRE
és egyéb
ÉRTÉKPAPIROKRA
olcsóbban mint bárhol kaphatók

Alapított 1867-ben
Benedek Gábor és testvére
ékszerészek és óráskok,
BUDAPEST,
hatvani utca 17.
Árjegyzék
bérmentve küldetik

TESTORY ÉS FIA
csak váci utca 24.
ajánlják dúsgazdag diszműárú-raktárukat
a legolcsóbb árak mellett.
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

As 1890: XIV. törvényozikk alapján létesített
MAGYAR IPAR- ÉS
KERESKEDELMI BANK-
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
Budapest, V., nádor-utca 4. sz.
Teljesen befizetett részvénytőke 5,000,000 frt.
V-VI. ker. főkosztály VI-VII. k. főkosztály
Podmaniczky u. 2. Teréz-körút 2.
(Váci-körút sarkán.) (Király-utca sarkán.)

KORMOS GYULA
ÉS TÁRSA
bank- és váltó-üzletében,
BUDAPEST,
V. Dorottya-utca 5. szám.

NAGY IGNÁCZ
pinczetfelszerelési cikkke üzlete
Károly-körút 9. sz. a.
Nagy raktár: dupla erős
palackokban, parafaduga-
szok stb. Képes árjegyzék
kívánatra bérmentve.

SCHACHNER JÓZSEF A.
Budapest, Nádor-utca 15
Kétszersült-, biscuits-, téa-süte-
mény-, Graham-kenyér-, torta-
és salon-cukorka-gyára.
Vidékre megrendelések jutányosan
eszközöltetnek. 5048

Münchmeyer C.A. és Tsa
china-üzlet ár raktára.
Képes árjegyzék kívánatra
bérmentve és ingyen.
BUDAPESTEN
IV., váci-utca 11.

Fénykép
műtermek
DIVALD KÁROLY FIAI
hatvani utca 1. szám.

Kések, ollók, beretrak
feltűnő keszeség mellett legolcsóbb
gyári áron
Schubert János P.
kéményes és kőszűrő m.
Budapest IV. Gránátos u. 3.
Hatvani u. sarkok.
Javítások és vidéki megrendelések
gyorsan teljesítetnek.

FOGAK
darabja 1 forint 50 kr.
APFEL fogműtermében
Budapest, Erzsébet-tér 10. szám,
Deák-tér sarkán.

KLÖSZ GYÖRGY
MŰSZAKI MŰINTÉZETE
Budapest, IV., Hatvani-utca 18. sz.

MOST JELENT MEG:

PALLAS NAGY LEXIKONA

Kapható a
PALLAS Irodalmi és nyomdai részvény árszáma
könyvkiadóhivatalában
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 6
valamint
minden könyvkereskedésben.

I. KÖTET.
A szövegben 235 ábra:
külön melléklettel 35 kép,
ezek közt 8 színnyomat,
16 térkép és 3 városi ter-
rajz.
Ára díszes félbőr-kötésben
6 frt = 12 kor.

5. füzet.
Akarathány-Alapítvány.
Mellékletek: Amerikai
népajok (színnyomat).
— Alagutépítés.
Ára
30 kr. = 60 fillér.

!!Nincs többé köhögés!!
MELL- ÉS TUDÓBAJ ELLEN!
Dr. med. Fáykiss Szepesi Kárpáti Növénykivonata.
Egy üveg ára használati utasítással 75 kr.
Czukorka 1 dobozzal 35 kr. Egy csomagol-
1 csomag 20 kr. **Tea** 50 kr. kis 25 kr.
Tizenöt év óta legjobb eredménnyel
használták köhögés, rekedtség, ka-
tarrhus, höckhurat, nátház (in-
fluenza), szűkmellűség, tüdőgyul-
ladás stb. ellen.

!!Nincs többé fejfájás!!
D. Götz
„Migraine-pora”
huszonöt év óta egyedüli, ideges,
rheumaszerű, sőt gyomorból szá-
rmazó fejfájás ellen a legjobb siker-
rel használtatott, mit több ezere-
menő köszönet-nyilvánítás bizonyít.
Utolsó időben a
MADRIDI UDVAR
és **Baross Gáborné** ó exzellenziája feltűnő ered-
ménytel használta. Egy doboz ára használati utasítással
2 frt. 1 kis próba-doboz 1 frt. Eredetiben kapható **Fáykiss-
József nagy Kristóf-hoz** címzett gyógyszerárában
Budapestben, továbbá **Török József** gyógyszerárában,
Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

VASÁRNAPI UJSÁG

3. SZÁM. 1893. BUDAPEST, JANUÁR 15. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: — VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félévre 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félévre 2.50
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott vitellj is csatolandó.

A SZÉCHENYI-EMLEKTÁBLA.

BÁRMILY nagy és maradandó alkotások jelöl-
ik Széchenyi István grófállamférfi pályá-
ját: a sok közt is különösen kiválik a Ma-
gyar Tudományos Akadémia alapítása. Nemcsak
azért, mivel Széchenyi akkor lépett először a cse-
lekvés terére; hanem azért is, mert az Akadémia
ügyeit később is a legmélyebb figyelemmel ki-
sérte, szellemi és anyagi életét, fejlődését leg-
szentebb hazafüti gonddal ápolta s még az ötve-
nes években, szellemi egyensúlyának ingado-
zásai között is úgy tekintette ez intézetet, mint a
magyar nemzetiség egyetlen megmaradt véd-
bástyáját. Széchenyi az Akadémia alapításával
a nemzeti lelkesülésnek egy szerencsés pillana-
tában az írók és tudósok régi vágyait mintegy
varázsütésre tetté érlelte, a több mint felszá-

zad óta nemzeti nyelvünk jogaiért és kiművelé-
seért folytatott küzdelmet abba a mederbe ve-
zette, a mely egyedüli alapjává lett a küzdelem
eredményeinek. A mult század második felében
megindult irodalmi föllendülés élesztői semmit
sem ohajtottak inkább, mint egy tudós társa-
ságot. Azt hívek: ezzel legközelebb jutnak cél-
jukhoz, mely nem vala kisebb, mint nyelvünk
jogait visszaszerezni, magát a nyelvet kiművelni,
hogy ezzel együtt a nemzetiséget megmentésék.
Mikor tehát az Akadémiát Széchenyi megalapi-
totta: e cél immár a közel jövőben elérhetőnek
látszott. Nemcsak nyelvünk jogainak biztosítását
hitték e tényben megörökítve, hanem a magyar
nemzetiségnek veszendőbe ment jogait, nemze-
tünk egész lételet is szilárd alpra helyezve.
Széchenyi maga is ebben a hitben élt.
Sokan esetleges föllépésnek, a véletlen művé-

nek tartották a Széchenyi első áldozattételét.
Ma tudjuk, hogy nem volt igazuk. Mióta Szé-
chenyi 1814-től kezdve hosszabb utazásokat
tett a külföldön s élményeit, benyomásait pa-
pirra vetette: minden sorából a fontolva haladó,
nagy tettekre készülő, de a föllépés, az alkotás-
mikéntjén sokáig töprengő államférfiúnak ön-
magával való küzdelme tünik élénk. 1825-ben
az alkori országos hangulat mintegy kizökken-
tette sokáig érlelt elhatározását. Ekkor mutatta
meg, hogy — mint későbbi nagy ellenfele, Kos-
suth mondá — mennyire finoman tudta kezét
a kornak úterére tenni, hogy föllépése sem ko-
rán, sem későn nem történt. S egyetlen alkotás-
ával sem elégtét ki mélyebben érzett szükség-
letet, mint az Akadémia alapításával.
A nagy nemzetek életében is ritkán vannak
oly rendkívüli pillanatok, a melyeknek eredmé-

Allo alakok (balról jobbra menő rendben).
Kolozsvári Mihály, Balogh János, Szoboszlai Pap István, Débrentei Gábor, Gr. Széchenyi István,
Győrmezei követe, Barszegy követe, országgyűlési reform. jelkisz, Pósonymegye követe.
Útő alakok (balról jobbra menő rendben).
Máriássy István, Nagy Pál, Szabolcsmegye követe, Gr. Dessewffy József, Gr. Andrássy György, Vay Alrahám,
Gömörmegye követe, Sopronmegye követe, Szabolcsmegye követe, Tornamégye követe, Borsodmegye követe.
Fiatthy Mihály, Barszegy követe, a kerületi élők jegyzője, Gr. Esterházy Mihály,
B. Wesselyényi Miklós, B. Perényi Zsigmond, Beregmege követe.
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA EMLÉKTÁBLÁJA.
Holló Barnabás szobornövve.